

Møte torsdag den 12. februar 2009 kl. 14.47

President: Sigvald Oppebøen Hansen

Dagsorden (nr. 20):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endringer i klimakvoteloven (Innst. O. nr. 39 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 19 (2008–2009))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Ketil Solvik-Olsen, Torbjørn Hansen og Ivar Kristiansen om lov om endringer i klimakvoteloven (om vederlagsfrie kvoter) (Innst. O. nr. 40 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:3 (2008–2009))
3. Referat

Presidenten: Etter ønske frå energi- og miljøkomiteen vil presidenten føreslå at sakene nr. 1 og 2 blir handsama under eitt – og ser det som vedteke.

Sak nr. 1 [14:48:25]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endringer i klimakvoteloven (Innst. O. nr. 39 (2008–2009), jf. Ot.prp. nr. 19 (2008–2009))

Sak nr. 2 [14:48:42]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Ketil Solvik-Olsen, Torbjørn Hansen og Ivar Kristiansen om lov om endringer i klimakvoteloven (om vederlagsfrie kvoter) (Innst. O. nr. 40 (2008–2009), jf. Dokument nr. 8:3 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske frå energi- og miljøkomiteen vil presidenten føreslå at debatten blir avgrensa til 1 time og 5 minutt, og at taletida blir fordelt slik på gruppene:

Arbeidspartiet 20 minutt, Framstegspartiet 15 minutt, Høgre 10 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Kristeleg Folkeparti 5 minutt, Senterpartiet 5 minutt og Venstre 5 minutt.

Vidare vil presidenten føreslå at det blir gjeve høve til replikkordskifte på inntil tre replikkar med svar etter innlegg frå hovudtalarane frå kvar partigruppe og fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare blir det føreslått at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Asmund Kristoffersen (A) [14:50:15] (ordfører for sakene): I dag skal Odelstinget gjøre justeringer i klima-

kvoteloven for å imøtekomme EFTAs overvåkingsorgans innvendinger fra 16. juli 2008 til det norske kvotesystemet slik vi vedtok det 19. juni 2007. I etterkant av FNs rammekonvensjon for klimaendringer, som trådte i kraft i 1994, fikk vi Kyoto-avtalen i 1997, med ikrafttredelse i 2005. Dette er det aller viktigste internasjonale rammeverket for arbeidet for å bekjempe klimaendringene. Det er utrolig nok ennå noen både i norsk politikk og i internasjonal politikk som reiser tvil om at vi har menneskeskapte klimaendringer, på tross av massiv forskning og dokumentasjon. Heldigvis er det færre og færre som nekter å ta inn over seg denne kunnskapen. Målinger gjennom iskjerneboringer viser at konsentrasjonen av CO₂ i atmosfæren er den høyeste på 650 000 år.

Vi må forplikte oss til å gjøre noe med det som truer vår framtid, nemlig faren for fortsatt og forsterket global oppvarming – den aller største miljøutfordringen vi står overfor. Dette kan få uante klimamessige-, økologiske- og helsemessige konsekvenser, og dermed økonomiske konsekvenser vi ikke overskuer i dag.

Det er innledningsvis god grunn til å merke seg at Det internasjonale energibyrået sier at de energirelaterte utslippene av CO₂ vil øke med over 50 pst. fram til 2030 dersom ikke virkningsfulle tiltak settes inn for å redusere utslippene. Det er viktig – som både miljøvernminister Solheim og statsminister Stoltenberg mange ganger har uttrykt – å sette inn tiltakene tidligst mulig for å få bedre effekt. Ja, faresignalene er tydelige og skremmende om vi ser på observasjoner og målinger foretatt i arktiske strøk der temperaturøkningen ser ut til å akselerere raskere enn noen hadde forestilt seg, og med meget alvorlige konsekvenser.

Da Regjeringen i sitt forslag til klimakvotelov i 2007 i forbindelse med tilslutning til EUs kvotesystem la opp til verdens strengeste klimakvotelovgivning og dermed la et grunnlag for at vi skulle klare våre forpliktelser og mer til, var det en erkjennelse av at vi måtte være villig til å ta vårt ansvar. Nå er det en samlet komité som har merket seg at ESA har akseptert den samlede norske kvotemengde, og at denne kvotemengden skal være 20 pst. lavere enn utslippene til de kvotepliktige virksomhetene var i 2005. Dette er selvsagt en viktig erkjennelse for det videre arbeidet med det norske kvoteregulverket.

Så har også en samlet komité, i likhet med Regjeringen, tatt inn over seg at ESA krevde enkelte klare justeringer i det norske kvotesystemet før tildeling kunne godkjennes og kvotene utstedes i kvoteregistret. Det ble uttrykt at det vedtatte norske kvotesystemet for tildeling av vederlagsfrie kvoter førte til utilbørlig forskjellsbehandling mellom ulike grupper eksisterende virksomheter, og at dette ikke ble akseptert av ESA. Med det vedtaket vi gjør i dag basert på Regjeringens forslag, imøtekommer vi disse innvendingene fra ESA, og ESA er kjent med det forslaget som er fremmet.

De nye tildelingsreglene som vi nå legger opp til, gjør det mulig for en rekke bedrifter som berøres, å søke om ny tildeling etter et forbedret tildelingsgrunnlag og dermed med muligheter til utvidelser av mengden vederlagsfrie kvoter.

Det er også i innstillingen fra komiteen akseptert at

olje- og gassvirksomheten ikke skal tildeles kvoter vederlagsfritt ut fra at ordningen vår omfatter landbasert virksomhet som ikke er underlagt lov om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumssektoren på sokkelen.

Videre er det en samlet komité som merker seg at ESA ikke aksepterer en reserve for gasskraft basert på rensing, men at det gis aksept for en selektiv kvoterreserve for høyeffektive kraftvarmeverk.

Jeg synes også det er grunn til å merke seg at det er en samlet komité som viser til at Regjeringen har lagt til grunn mest mulig objektive tildelingskriterier, noe som innebærer at virksomhetene selv ikke kan påvirke tildeling gjennom atferdsendring som ikke gir miljøgevinst. Ja, dette er et bærende prinsipp for innretningen av hele kvotesystemet ved siden av prinsippet om at forurenser skal betale.

Systemet vi legger opp til, gjør at klimakvoteloven faktisk setter et tak på om lag 40 pst. av de samlede nasjonale utslippene.

Når det gjelder denne endringen av klimakvoteloven, er det en styrke at det er et bredt flertall, dvs. Arbeiderpartiet, SV, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, som i hovedsak står bak merknadene og innstillingen til vedtak.

Fremskrittspartiet og Høyre har valgt å skille lag med det øvrige flertallet, dvs. der fine ord om klimapolitikk ikke omsettes i handling, ja, der en må gå inn i til dels krevende, politisk belastende beslutninger.

Vi kunne nok i første omgang gjort det enklere for oss selv om vi hadde disponert noe av vår tildelte kvote til en generell reserve, men det er ikke gitt hva dette ville betydd for enkeltbedrifter, i tillegg til at gratiskvoter kan gi større nasjonale utslipp og dermed gjøre det vanskeligere og dyrere for oss å oppfylle de utslippsbegrensningene vi faktisk har påtatt oss.

Vi har nå valgt et system der virksomheter som er etablert etter 2001, og som har hatt utslipp i ett eller flere kalenderår i perioden 2002–2007, får tildelt kvoter på grunnlag av sine historiske utslipp i disse årene, mens eksisterende virksomheter som ikke har hatt representative historiske utslipp før notifiseringen av tildelingsplanen, tildeles kvoter etter nærmere fastsatte normer.

Vi makter å kombinere ESAs innsigelser med virkemidler for å nå vår målsetting for en god klimapolitikk, og da er det greit å merke seg at det gjennom høringsene til loven generelt i industrien er tilfredshet med dette, og at det stiller industrien i en god konkurransesituasjon.

Men det har både i høringer og ellers kommet fram at to bedrifter ikke fullt ut er tilfreds med dette, NorFraKalk og Celsa Armeringsstål AS. NorFraKalk har tatt opp flere forhold, men først og fremst at deres antatte driftstid i det nye anlegget vil ligge over den driftstid som er satt som norm i loven, noe som i et slikt tilfelle ikke gir gratiskvoter for hele produksjonen.

Celsa har anført en rekke innvendinger og bl.a. klaget på Statens forurensningstilsyns beregning av CO₂-innhold i skrapjernet som bedriften smelter om, noe som medførte at de måtte betale mer for klimagassutslipp enn tilsvarende bedrifter i andre land. Jeg antar at stasråden vil gå

nærmere inn på dette i sitt innlegg. Men jeg registrerte i går med stor glede at Miljøverndepartementet har gått inn politisk og tatt deler av klagen fra Celsa til følge. Dermed kan Celsa øke sin produksjon uten å måtte betale for CO₂-utslipp som de faktisk ikke slipper ut. Dette er meget bra og en viktig håndrekning til bedriften som har gjort store investeringer som kommer miljøet til gode også utenom reduserte klimagassutslipp.

Under diskusjonen om hvorvidt Celsa kunne hatt fordel av å søke om tildeling av gratiskvoter med bakgrunn i en generell kvoterreserve, har det kommet fram i fylldige svarbrev fra miljøvernministeren at utslippsbildet ved bedriften er mer sammensatt enn for andre bedrifter. Dette tilsier at det ikke er gitt at tildeling etter et annet system enn det loven nå legger opp til, ville gitt bedriften flere gratiskvoter.

Nå har Stortinget bidratt til en raskest mulig behandling av endringene i klimakvoteloven, slik statsråden anmodet komiteen om. Vi håper derfor at dette gjør det mulig å få på plass kvoteoppkjøret for 2008 innen tidsfristen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [14:59:35]: Denne saken handler veldig mye om rammebetingelser for norsk næringsliv i forhold til konkurrenter i utlandet.

Representanten Nordtun fra Arbeiderpartiet sendte i august ut en pressemelding der han sa at Regjeringen jobber for at det ikke skulle tildeles gratis CO₂-kvote etter 2012. Det var en viktig avklaring, på samme måte som klimakvoteloven vi nå vedtar, er en viktig avklaring. Det er en viktig avklaring for næringslivet å få vite hva som skjer etter 2012. Da er det interessant, ikke bare for meg, men for veldig mange næringsaktører å få vite: Står Arbeiderpartiet fast ved utsagnet fra representanten Nordtun i pressemeldingen, som han antakeligvis har skrevet selv, og som dermed ikke kan feiltolkes, om at Regjeringen ikke vil tildele gratis CO₂-kvoter til noen industri eller næringsaktør etter 2012?

Asmund Kristoffersen (A) [15:00:33]: Det jeg i alle fall med bred penn kan slå fast, er at det er for tidlig nå å konkludere om norske virksomheter skal få eller ikke få kvoter etter 2012.

EU ønsker å fortsette kvotesystemet etter 2012 og fram mot 2020. I det systemet ligger det også salg av kvoter. Et grunnlag er at Norge vil delta i det europeiske kvotesystemet også etter 2012. Men Norge har en høyere ambisjon enn EU, så ideelt sett ønsker vi at omsetningen av kvoter bør være slik at det innebærer at kvotepliktige virksomheter skal kjøpe kvoter.

Så er det slik at innlemmingen av kvotedirektivet i EØS-avtalen heller ikke er avklart. Konklusjonen på det jeg har sagt nå, som svar på spørsmålet, er at vi ønsker et system som ivaretar det norske næringslivet. Vi legger ikke opp til et system som skal ha som formål å legge ned virksomheter. Derfor vil vi, når den tiden kommer, konkludere.

Ivar Kristiansen (H) [15:02:03]: Regjeringen og de rød-grønne partiene har jobbet intenst imot at det avsettes en såkalt kvoterreserve. Man avviser forslaget, som Høyre og Fremskrittspartiet står bak, om å innføre en generell kvoterreserve.

Vårt forslag har fått bred støtte fra Rana kommune, hjemkommunen til den bedriften som blir mest brutalt rammet, nemlig Celsa Armeringsstål. Norsk Industri, NHO og LO gav under høringen i denne saken klart uttrykk for og var utvetydig i sin anmodning om å støtte Høyre og Fremskrittspartiets forslag om en generell kvoterreserve.

Hva er det partiene i Rana kommune og partene i arbeidslivet ikke har forstått som regjeringspartiene har forstått i denne saken?

Asmund Kristoffersen (A) [15:03:07]: Det som ligger til grunn, er at vi ikke legger opp til en generell kvoterreserve for ny virksomhet, og at forurenser skal betale i den tiden som er igjen, etter notifiseringen.

Hvis vi bruker eksemplet Celsa, som vel lå i spørsmålet, er det slik at utslippsbildet for Celsa, den typen bedrifter, er så sammensatt, som jeg så vidt touchet i mitt innlegg, at det ikke er gitt at de vil komme bedre ut om de søkte etter det nye systemet, eller om de baserte seg på historiske kvoter, som de nå har. Jeg vil nevne tre forhold.

Det ene er at de har utslipp fra energi, fra bruken og fra prosessen. Dette har endret seg etter utvidelsen. Det andre forholdet er at de har klaget på utslippsfaktoren på prosessutslipp. Det tredje er faktisk at det foreligger en søknad fra Celsa om kvoter på grunn av tildeling av overskuddsgass – det kompliserer dette ytterligere. Dette er ikke et enkelt bilde. Derfor er det ingen gitt å svare på hva resultatet vil være med et reservekvotesystem.

Tord Lien (FrP) [15:04:24]: I og med at representanten Kristoffersen ikke svarte på spørsmålet fra representanten Solvik-Olsen, må jeg begynne på nytt og prøve å gjøre det litt enklere.

For det første må vi begynne med EU. Man må i Norge stå med hodet ganske langt ned i sanden for ikke å skjønne at EU kommer til å tildele sin industri, også i 2012 og utover, mellom 70 og 90 pst. gratiskvoter – mest sannsynlig mellom 80 og 90 pst. gratiskvoter. Da er spørsmålet helt konkret: Vil Arbeiderpartiet gå inn for at norsk industri, også etter 2012, skal få gratis kvoter på nivå med det man tildeler i EU?

Asmund Kristoffersen (A) [15:05:15]: Nå er ikke dette et så enkelt spørsmål som det gjøres til nå.

Jeg sa i mitt svar til Ketil Solvik-Olsen at vi ikke kan konkludere nå. Vi må ta hensyn til at innlemmelsen av kvotedirektivet i EØS-avtalen ikke er avklart. Det er en viktig premiss for vårt system etter 2012.

Så vet vi også at EU ønsker – enten får du ha respekt for svarene, eller du får høre etter – å fastsette kvotesystemet etter 2012. Det er heller ikke avklart hva det blir. Jeg har sagt i svaret at vi ønsker å ha et system som er så pass til gunst for vårt næringsliv at vi ikke fjerner norske bedrif-

ter. I det ligger det at vi selvsagt må forholde oss til hvordan EU håndterer dette systemet etter 2012. Det vil være min holdning. Det er også Regjeringens og statsrådens holdning, regner jeg med.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:06:37]: Når vi diskuterer denne saken, begynner jeg å tenke litt på historier som jeg har lest i Donald-blader, om de gode gamle klassikerne. Der står det alltid: Gammel klassiker – til glede for nye lesere.

Det er det dette temaet handler om. Hvis vi i 2007 hadde hatt en skikkelig diskusjon, og der realiteten i opposisjonen, Høyre og Fremskrittspartiet, forslag faktisk var blitt diskutert i regjeringspartiene, hadde vi sluppet å ha denne diskusjonen her i dag. Alt det Fremskrittspartiet og Høyre da foreslo, er akkurat det samme som ESA har hatt innvendinger mot og har krevd endret. Jeg er veldig glad for slik sett at Regjeringen har lyttet til ESA for å sikre at norsk industri ikke blir forskjellsbehandlet seg imellom, men at en faktisk får til en bedre konkurransesituasjon for både ny og gammelt industri.

Dette klimavotelovforslaget fra Regjeringen er bedre enn det forrige. Det skal Regjeringen ha honnør for. Det imøtekommer i stor grad de innvendingene som vi hadde ved forrige anledning. Men det er som sagt bekymringsfullt når statsråden i interpellasjonsdebatten som vi hadde den 9. januar, skrøt og sa at han syntes det var kjekt å harselere med Fremskrittspartiet i miljø saker – faktisk kjekkere enn å gi saken skikkelig behandling. Derfor håper jeg at statsråden nå lytter til de faktiske innvendingene som jeg vil komme med – for det gjenstår noen få ting – og forholde seg til dem saklig framfor å gjøre dette til en flåsete debatt om hvem som tar ting mest på alvor, og hvem som ikke tar ting mest på alvor.

Det er igjen noen viktige temaer. Selv om man nå har sluttet med å diskriminere eksisterende industri avhengig av hvilken tid de er blitt etablert, vil man fortsatt diskriminere industri som etableres i framtiden. Det legger loven opp til. Kvotekravene til norsk industri er også strengere enn det en har i utlandet, uten at det har noen miljøeffekt, men det gir en kostnadsøkning for norsk næringsliv. Jeg skal komme inn på de to punktene. Jeg håper at den økonomiske situasjonen som både landet og verden er inne i nå, gjør at vi kan se på disse sakene med litt mer alvor enn det vi har gjort for. Det å pålegge næringslivet i Norge kostnader som man ikke har i andre land, er ikke riktig medisin for å sørge for at norsk økonomi holder seg noenlunde på skinnene i den situasjonen vi har nå. Jeg tror ikke det er tilfeldig at Hydro legger ned virksomhet i Norge framfor i andre land. Det er rett og slett fordi de ser at kostnadene i Norge vil være høyere med tanke på både manglende innfrielse av industrikraftløftet og et CO₂-kvotesystem som pålegger særnorske kostnader.

Ny industri kommer dårlig ut med Regjeringens opplegg. Norge er rett og slett ikke et bra sted for nyetablering. Derfor mener Fremskrittspartiet at kvotereservene burde utvides til å gjelde for alle nyetableringer, ikke bare gass-

kraftverk. Jeg tror at logikken til Regjeringen er at hvis man ikke tildeler nye gratiskvoter til ny industri, vil de på en måte ha et incentiv til å trylle fram en teknologi som kutter utslippene raskere enn man ellers ville ha gjort. Det er en logikk som høres tilforlatelig god ut, men jeg tror ikke den virker. Det er ingen grunn til å tro at en ny bedrift vil kunne finne opp en teknologi som ikke er på markedet i dag, og som ikke ville vært tatt i bruk, selv om man tar bort alle gratiskvoter. La meg bruke to eksempler.

Vi har besøkt Elkem Aluminium flere steder i landet. De holder på å utvikle en karbotermisk aluminiumsproduksjon der de kan kutte energiforbruket med opp til 30 pst. og dermed kutte CO₂-utslippene med ca. det samme. Hvis de faktisk kan klare å få dette til å bli kommersielt lønnsomt, betyr det ganske mye for verdens energiforbruk og for verdens CO₂-utslipp. Men poenget her er at det vil fortsatt gjenstå 70 pst. av utslippene selv om de får til neste generasjons aluminiumproduksjonsteknologi, og hvis vi skal ha den tilnærmingen at de ikke skal få en eneste gratisquote, betyr det at de fortsatt vil ha kostnadene til 70 pst., som det, selv med neste generasjons teknologi, ikke er mulig å få vekk. Det betyr at dersom de etablerer seg i Norge, får de en betydelig kostnad som de ikke ville fått dersom de etablerte den produksjonen i andre land. Ergo betyr den tilnærmingen som Regjeringen har – selv om den er godt ment – at Norge ikke blir det landet som det er attraktivt å etablere ny miljøvennlig teknologi i, for man får en kostnad som man ikke får i andre land.

NorFraKalk er det andre eksempelet. I høringen som energi- og miljøkomiteen hadde, kom det tydelig fram at NorFraKalk er bygd for å kunne ha tre produksjonslinjer. Men de har kun iverksatt én i dag. Og med det lovverket som nå skal vedtas, vil de ikke sette i gang med å bygge de to neste linjene fordi de ikke får gratiskvoter til det. Ergo får de en konkurransehennende betingelse i Norge som gjør at det faktisk er mer attraktivt å flytte dette ut av landet, hvis de skal investere mer. Det er bekymringsfullt, for dette er jo det mest miljøvennlige kalkverket i hele verden innenfor dette området. De har tatt i bruk den best tilgjengelige teknologien, så det er ingen logikk i at ikke-tildeling av gratiskvoter betyr at man plutselig finner en ny teknologi som ikke har utslipp. Sånn er ikke verden. Ting vil gå skrittvis – det tror jeg vi skal akseptere, og derfor skal vi være flinke til å stramme gradvis inn på kravene i forhold til de totale utslipp. Men det å strupe det over natten, slik som dette – altså etablerer en seg fra nå og framover, får en ingen ting – gir ingen gode resultater verken for næringslivet eller for miljøet. For denne etterspørselen etter aluminium, kalk eller hva det skal være, vil komme fra andre steder i verden som ikke har strenge krav, og dermed vil vi få høyere utslipp enn om vi hadde fått dem til å etablere seg i Norge. I tillegg mister vi muligheten for at norsk industri med fotfeste i Norge utvikler produksjonsmetoder som i seg selv blir en eksportartikkel. Det ville være beklagelig.

Så skriver Regjeringen til sitt forsvar at EU har åpnet for ikke å tildele gratiskvoter til ny industri. Det er riktig, men det Regjeringen ikke skriver, er at det er ingen land i EU som kommer til å benytte seg av det. Alle har en

kvoterreserve til ny industri rett og slett fordi EU ser at de ødelegger sitt eget næringsliv ved å ha en streng ramme for dette. Derfor håper jeg at også Regjeringen nå i siste sekund snur, slik at vi kan si at norsk industri ikke bare skal ha et samfunnsansvar i forhold til hva de skal gjøre på miljøsidene, men at myndighetene og Stortinget faktisk legger til rette for at man kan utøve dette samfunnsansvaret på en måte som gjør at man faktisk samtidig kan tjene penger. For det som er problemet for norsk næringsliv i dag, er jo ikke bare en likviditetsskvis, men også lønnsomheten. Selv om de får lån, er det ikke sikkert de vil tjene penger på det de skal investere i. Da må vi sikre at det er mulig å drive lønnsomt i Norge.

Så vil jeg utfordre Regjeringen i forhold til den kvoterreserven de har satt opp – 4,2 millioner tonn CO₂, hvis jeg ikke husker helt feil – og den skal kun være for «høyeffektive varmekraftverk». Da mener jeg det er grunn til å spørre om Regjeringen tror at kvoterreserven for «høyeffektive varmekraftverk» faktisk vil bli benyttet, og hvem skal i så fall benytte den? Er det Mongstad som er tiltenkt dette – og kun Mongstad? Hvilke andre aktører ser man for seg kan komme på banen? Hvis ikke jeg tar feil, er det Regjeringens uttalte politikk på CO₂-siden at alle nye gasskraftverk i Norge skal være basert på CO₂-rensing ved oppstart. I går fikk vi altså kostnadsbildet for hva det vil være, nemlig ca. 25 milliarder kr på Mongstad. Det inkluderer riktignok en del av raffinieret, men si at vi halverer det, så har vi en kostnad på 12,5 milliarder kr. Hvem vil etablere et gasskraftverk i Norge og ta en kostnad på 12,5 milliarder kr i tillegg for rensing? Ergo: Jeg har ingen tro på at det blir bygd flere gasskraftverk i Norge med de rammebetingelsene. Da er spørsmålet: Hvorfor trenger vi kvoterreserver? Jeg håper statsråden forklarer det. Hvis han ikke kommer opp med en god forklaring, er det et enda bedre argument for at den kvoterreserven som er satt av, må kunne utvides til ny virksomhet.

Så har vi allerede hørt fra representanten Kristoffersen – jeg antar at samtlige rød-grønne politikere, inkludert statsråden, vil komme med det samme argumentet – at den stramme kvotetildelingen til industrien i Norge er nødvendig av hensyn til miljøet. Da ønsker jeg at det blir begrunnet, for CO₂-utslippene i Europa blir regulert i forhold til Kyoto-avtalen, som setter tak på hvor mange CO₂-kvoter som får være i omløp.

Den norske regjeringen kan disponere ca. 50,3 millioner tonn CO₂ i året. Det tildeles industrien. Overskuddet beholder Regjeringen. Hvis en skal kutte CO₂-utslippene utover det Kyoto-avtalen krever, må en begynne med å fjerne kvoter som er i omløp. Det Regjeringen gjør med kvotene som de ikke tildeler industrien i dag, er å selge dem til andre land. Ergo opprettholdes retten til å slippe ut CO₂. Så det betyr ingenting for miljøet om en tildeler færre kvoter til norsk industri så lenge en lar andre industriland få lov til å kjøpe de samme kvotene og opprettholde sine utslipp. Ergo er det ingen miljøbegrunnelse.

Den eneste begrunnelsen for det som nå skjer, er kostnadsfordelingen. Det er et reelt argument. Men da får en være åpen på at dette handler om at staten ikke vil miste inntekter ved å selge kvotene, istedenfor å si at dette hand-

ler om miljøet, for industrien i Norge vil med Regjeringens forslag få en høyere CO₂-kostnad enn det den ellers ville fått, mens Regjeringen vil få høyere CO₂-inntekter enn det de ellers ville fått. Det er fair enough hvis en synes det viktigste er å opprettholde inntekten til staten. Men hvis CO₂-regnskapet er det viktigste her, burde eventuelle kvoter som ikke tildeles industrien, makuleres, altså fjernes fra sirkulasjon. Da får man resultatene. Det en gjør ved å opprettholde CO₂-kvotene i sirkulasjon, er at en reduserer CO₂-prisen som industrien i Europa har. Så selv om en gjerne har et incentiv med stram tildeling i Norge til gjerne å ta i bruk CO₂-reduserende tiltak raskere enn en ellers ville ha gjort, reduserer en incentivene tilsvarende i de andre europeiske landene, som da får en lavere CO₂-kvotepriis enn de ellers ville fått hvis ikke disse kvotene hadde vært i omløp. Jeg ønsker oppriktig å få høre statsrådens resonnement bak dette og hvordan han kan bevise at en faktisk får reduserte CO₂-utslipp ut fra dette, og at han ikke bare lader med den vanlige retorikken og harseleringen om at de som ikke er enig med Regjeringen, er imot å prøve å kutte CO₂-utslipp.

Jeg ønsker også at statsråden forklarer hvorfor det er så viktig å ha et hemmelighold rundt kvotehandelen. Den eneste begrunnelsen jeg ser for det, er at Regjeringen her ser at de faktisk selger flere kvoter enn de kjøper. Regjeringen får alltid oppslag når de sier at de skal sette inn tiltak i utlandet og kjøpe kvoter der, og ergo framstår som pådrivere for CO₂-tiltak. Men faktum er jo at det i år vil selges flere kvoter totalt sett enn det Regjeringen kjøper, ergo bidrar Regjeringen til å øke netto omløp av CO₂-kvoter i markedet. Hvorfor skal dette hemmeligholdes? Det ønsker jeg å få en god begrunnelse for fra Regjeringen. Jeg har sett brevet som Finansdepartementet sendte til Justisdepartementet før jul. Det er ingen gode sannsynliggjøringer for at dette må hemmeligholdes. Det eneste de sier, er at markedet for salg av kvoter er konkurransebettinget, og at en da bør kunne holde sine transaksjonsplaner hemmelige. Vi ønsker ikke å sitte og vite om hver eneste kvote som kjøpes. Men poenget er at en må kunne ha en viss åpenhet – en betydelig åpenhet – rundt dette. Samtlige miljøorganisasjoner som jeg har snakket med i dag – fra Bellona til ZERO – støtter kravet om åpenhet. Jeg håper at Regjeringen vil følge det og faktisk vise åpenhet også når det gjelder penger brukt på miljøtiltak.

Jeg håper også at statsråden kan gi svar på et par andre spørsmål. Det blir vektlagt at norsk industri kommer minst like godt ut med denne loven som med forrige lov, og at noen industribedrifter kommer enda bedre ut. Det skulle bare mangle! Det var jo det ESA påpekte var feil. Men jeg skulle gjerne ha fått en bekreftelse på at Kårstø gasskraftverk kommer like godt ut nå som det det gjorde ved den første tildelingsrunden. Jeg har ikke problem med dem som kritiserer kvotetildelingen rundt Kårstø gasskraftverk, og at ved å stenge bedriften får en kvoter som en kan selge i markedet. Det gir et helt urimelig signal i forhold til miljøarbeidet. Det skal ikke være slik at en skal stenge bedrifter og tjene penger på kvotesalg. Men hvis Kårstø er i full drift i ett år, vil en få like mange gratiskvoter det året som er i full drift, som en ville fått under det forrige

regimet som Regjeringen la opp til? Jeg håper å få et svar på det.

Jeg håper også at statsråden kan gå inn på om NorFra-Kalk kan forvente å få rammebetingelser som gir vederlagsfrie CO₂-kvoter hvis de bygger ut andre- og tredjelinjen sin, på samme måte som de nå får på førstelinjen sin. Det er viktig i forhold til deres investeringsvilje.

Til slutt det som jeg prøvde å få informasjon om fra representanten Kristoffersen: Hvordan ser Regjeringen for seg at regimet blir etter 2012? Dette er et viktig spørsmål, for det handler om langsiktighet og forutsigbarhet for næringslivet. Det er ingen industribedrifter som investerer med en treårs tidshorisont. En investerer med 20–30–40–50-års tidshorisont. Da er det viktig å vite hvordan verden ser ut hvis denne regjeringen får bestemme også etter 2012 – måtte gud forby, riktignok! Grunnen til at vi tar opp dette, er at representanten Nordtun i en pressemelding selv har skrevet at en legger opp til ikke å ha en eneste gratiskvotetildeling etter 2012. Representanten Thorkildsen har sagt i Stortinget – 18. desember 2007, hvis jeg ikke husker helt feil – at denne regjeringen går lenger enn EU og vil ikke ha gratiskvoter etter 2012. Kan statsråden bekrefte at de anser det reviderte kvotedirektivet fra EU for å være EØS-relevant og dermed vil innføre det, og at de ikke vil bruke reservasjonsretten mot direktivet? Og kan statsråden svare på om en vil vurdere å framforhandle tilpasningstekster til direktivet for å lage særnorske tildelingsregler? Jeg håper at det ikke er tilfellet.

Med dette vil jeg vil ta opp forslaget som Fremskrittspartiet er med på.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen har teke opp det forslaget han refererte til.

Presidenten vil gjere merksam på at «måtte gud forby» er ein uparlamentarisk måte å uttrykkje seg på.

Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A) [15:22:10]: Jeg har tatt meg tid til å gå tilbake til Fremskrittspartiets miljømanifest, altså Dokument nr. 8:97 for 2006–2007, som ble fremmet for Stortinget, og jeg skal bare sitere et par ting. Der konstaterer Fremskrittspartiet at stortingsflertallet har forpliktelser ifølge Kyoto-avtalen, og at dem må man bare følge opp. Fremskrittspartiet sier følgende:

«Norge er i dag forpliktet av Kyoto-avtalen til å begrense de totale klimagassutslipp til ca. 50 millioner tonn CO₂ i snitt i perioden 2008–2012.»

Så sier Fremskrittspartiet videre:

«Forslagsstillerne vil minne om at Fremskrittspartiet allerede i juni 2002 fremmet forslag i Stortinget om at Norge må bruke Kyoto-mekanismene fullt ut, deriblant kvotehandelen.»

Til slutt vil jeg sitere:

«Forslagsstillerne ønsker med dette forslaget å vri debatten over til å diskutere tiltak fremfor målsettinger.»

Ja, det var ikke mange gledelige ting representanten Solvik-Olsen hadde i sitt innlegg. (Presidenten klubber.)

Hvor er de forpliktelsene og tiltakene Solvik-Olsen viste til i dokumentet?

Presidenten: Presidenten vil minne om at taletida ved replikkordskifter er inntil 1 minutt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:23:36]: Jeg synes det var et godt spørsmål. Jeg håpet at han skulle se selv at spørsmålet ikke hadde noen sammenheng med det innlegget jeg holdt, for forslaget som representanten Nordtun refererer til, var Fremskrittspartiets tiltaksliste for å kutte CO₂-utslipp.

Det som vi vedtar i dag, innebærer ingen endringer i forhold til de totale CO₂-utslippene en vil få om en vedtar Fremskrittspartiet og Høyres forslag kontra Regjeringens forslag. Utslippsreduksjonene vil være nøyaktig de samme. Ergo er det ingen motsetning mellom det argumentet som representanten Nordtun prøver å lage ut fra det som Fremskrittspartiet har stått for tidligere, og det vi argumenterer for nå. De reelle endringene som Fremskrittspartiet og Høyre foreslår, er at en ikke skal legge kostnadene på industrien, men at en faktisk heller skal redusere statens inntekter av å selge CO₂-kvoter, noe som ikke harmonerer med argumentet om at en faktisk skal få større CO₂-kutt med Regjeringens opplegg. Dette handler om kostnadsvurderinger. Det handler altså ikke om å prøve å endre de totale utslippskuttene fra norsk næringsliv.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:24:50]: Innlegget som Ketil Solvik-Olsen holdt nettopp nå, handlet egentlig ikke om klima og miljø i det hele tatt. Det eneste det handlet om, var en bekymring for at norsk næringsliv skal få problemer. Jeg mener at den utviklinga som vi har sett i land som ikke har tatt klimaproblemet på alvor, og som kan sammenlignes med den politikken som Fremskrittspartiet ellers står for, viser at det vi bør være mest bekymret for, er at vi havner i bakevja også når det gjelder å omstille næringslivet til å bli konkurransedyktig innenfor en klimasetting. General Motors er jo et eksempel på at man kan få en konkurransemessig veldig dårlig situasjon hvis man ikke er i forkant av utviklinga.

Jeg må si at jeg er bekymret for Fremskrittspartiets tilnærming til dette. Jeg tror ikke at Fremskrittspartiet kommer til å være en god alliert for det næringslivet som ser at man trenger å omstille seg for også å være konkurransedyktig.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:25:55]: Jeg oppfattet ikke at det var et spørsmål. Dette var bare en vanlig edderog-galle-utblåsning fra representanten Thorkildsen.

Ja, det er riktig at mitt innlegg var kjemisk fritt for dommedagsbeskrivelser, som SV ynder å bruke i sånne debatter. Derimot brukte jeg mye tid på å diskutere det som er det faktiske innholdet når det gjelder hvordan vi skal få en klimakvotelov til å fungere sånn at en ikke omstiller næringslivet ved å tvinge dem til å gå konkurs og flagge ut av landet, men ved at en faktisk legger til rette for at de kan opprettholde konkurransevnen, ved å sikre lønnsomhet for det de driver med, og kunne sikre at de

får en kvotetildeling som gjør det interessant å etablere ny aluminiumsproduksjon i Norge i stedet for å sende den til utlandet.

Jeg skulle også gjerne likt å vite, i og med at representanten Thorkildsen har bedt om ny replikk, om hun kan nevne noen bilmerker som General Motors produserer, utover Hummer. Jeg vil også be henne si om alle de andre bilmerkene i verden tjener gode penger i dagens økonomi.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:26:58]: Jeg har tenkt å stille et spørsmål på egen hånd, så kan heller representanten Solvik-Olsen ta en replikk på meg etterpå.

Mitt spørsmål går på om ikke representanten Solvik-Olsen kan se at det at man har stilt miljøkrav fra norske myndigheter og krav til f.eks. sikkerhet på arbeidsplasser, eller offshore, for den saks skyld, krav til arbeidstakerrettigheter, kompetanse, sikret at vi er i forkant i Norge, faktisk også har betydd at vi har fått et mer robust næringsliv, et mer omstillingsdyktig næringsliv, og dermed også sikret norske arbeidsplasser. I tillegg har det ført til mindre utslipp, både klimagassutslipp og utslipp som berører menneskene i nærmiljøet, eller langtransportert utslipp som berører mennesker i andre land. Er det ingen fordeler knyttet til å gå foran?

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [15:27:49]: Jeg nevnte i mitt innlegg mange store fordeler ved å legge til rette for at norsk næringsliv på en konkurransedyktig måte kan utvikle teknologi og ta den i bruk i Norge. Elkems karbotermiske aluminiumsproduksjon er et eksempel på det. Men en åpner ikke for at norsk industri kan gå i forkant hvis en fullstendig ødelegger lønnsomheten deres. Det er jo det SV snart må lære, at en faktisk må kunne skape verdier i en bedrift for at en skal kunne leve i framtiden, og ikke påtvinge den å gjennomføre alle mulige urealistiske krav.

Når norsk næringsliv har klart seg i konkurransen, er det fordi de i samarbeid med myndighetene har gjort rammeavtaler der industrien selv setter i verk tiltakene. Det som Regjeringen nå innfører, er jo å legge bånd på hver enkelt bedrift når det gjelder mulighetene for å få tildelt ekstra kvoter hvis den utfører tiltak i sin egen bedrift. Mulighetene til å etablere ny produksjon, få kvoter for det og kunne konkurrere på verdensmarkedet – det er der Regjeringen fullstendig går seg blind i en miljødommedagsretorikk i stedet for å se på realitetene for bedriftene det omhandler.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ivar Kristiansen (H) [15:29:06]: Grunnen til at vi har denne saken til behandling på nytt, ligger i den innbilning som dagens rød-grønne partier prøver å spre utover det norske samfunn, nemlig det forhold at man tror at Norge har høyere ambisjoner på det klimapolitiske området enn EU har. Det blir gjentatt i dag. Men uansett hvor mange ganger dette blir gjentatt, så er det dessverre ikke rett. Det medfører langt fra riktighet. Det finnes heller ikke et fnugg av belegg i dagens repriseøvelse av en sak på at dette har rot i virkeligheten. Snarere tvert imot er man altså i stand

til gjennom en ny særnorsk alenegang på dette området å straffe bedrifter, og i særdeleshet den bedriften hjemmehørende i Mo i Rana som virkelig har investert flere hundre millioner kroner i miljøtiltak for å få ned klimagassutslipp, få til en betydelig reduksjon av støvutslipp, 95 pst. reduksjon av kvikksølvutslipp, en like stor mengde reduksjon av utslipp av andre dioksiner og en betraktelig reduksjon i energiforbruket. Det presterer man altså å straffe gjennom dagens alenegang og særordning. Dette bærer ikke preg av at man premierer miljøinvesteringer. Det er en slags norsk alenegang, på nytt igjen, som bryter med hele EU-doktrinen, og som bryter med den ordningen vi har vedtatt i Stortinget som EØS-partner, at vi skal ha samme type konkurranseregulering i Norge som i Europa. Det er jo det hele grunntanken til Den europeiske union er tuftet på, og som også EØS-medlemskapet er tuftet på.

Likevel ønsker man altså i denne saken en slags alenegang. Vi, som den eneste av 28 nasjoner i Europa, avsetter ikke en generell kvoterreserve, og det er her problemet i dag ligger. Og man gjør det, selv om man nesten med åpne øyne i ekstrauka i juni 2007 valgte å utfordre ESA-systemet. Etter kraftige advarsler fra nettopp Fremskrittspartiet og Høyre gikk man altså i retning av å utfordre systemet, med risiko for tap i betydelig grad. Dette har miljøpolitikken i Norge tapt på, dette har norske arbeidsplasser lidd under. Vi har tapt et år i kvotehandelsutvikling og erfaring. Og når man i dag snakker om at vi skal ha på plass systemer som skal være robuste og langsiktige, med navns nevning også, med henvisning til Celsa Armeringsstål, og at det i går for så vidt kom på plass ordninger som kan gi en viss utsikt til stabilitet, så er det altså dagen før dagens debatt, og et år og vel så det på etterskudd i forhold til når direktivet trådte i kraft. Jeg er selvfølgelig svært glad for at det gikk slik som vi ønsket at det skulle gå, at all industri skulle ha de samme mulighetene, og i særdeleshet den industri som nylig har investert i det nyeste og best tenkelige miljømessige utstyret som finnes, i motsetning til regjeringspartiene, som ønsker å straffe denne typen industri, selvfølgelig til ulempe for norsk industri, men desto mer til glede kanskje for konkurrerende enheter i utlandet.

Når vi igjen ønsker å understreke behovet for å ha en generell kvoterreserve på plass, er det jo ikke, som posisjonspartiene ønsker å fremstille det, slik at vi ønsker større utslipp. Det er jo snarere tvert imot – det er jo for å stimulere den delen av norsk næringsliv som ønsker å investere i miljøutstyr, til også å se på Norge som en arena for investeringer i denne typen utstyr, slik at man ikke blir tvunget til å investere i utlandet. Regjeringspartiene skyter jo nærmest seg selv i foten når man argumenterer sterkt for at høyeffektive varmekraftverk må få gratisvoter, som den eneste sektoren. Disse må få, på grunn av viktigheten av at denne sektoren får anledning til å utvikle ny teknologi. Da er det ikke lett å forstå hvorfor de samme regjeringspartiene ikke vil gi gratisvoter til andre sektorer som strir med de samme utfordringene, nemlig å utvikle ny teknologi som de vil måtte ha behov for å utvikle, og som selvfølgelig gratisvoter kunne ha vært et bidrag til å få på plass. Den type logikk vet jeg heller ikke om man er i stand til å forstå eller argumentere noe bærbart

for hos regjeringspartiene, men jeg tviler sterkt på at det er mulig.

Vi har sett at det går i retning av at det er EU som setter vilkårene for EØS-avtalen, at det er EU som kommer til å bestemme tolkningen av hvordan vi gjennomfører direktivet i Norge, og vi skal på mange måter være sjeleglad for det. Det betyr at disse rundene på overtid trenger vi ikke mer. Det betyr at all industri får de samme vilkårene fra 2013 og fremover. Disse beslutningene kommer ikke til å bli tatt i dette hus, men av kommisjonen. Jeg tror det er viktig å understreke dette, for dette handler om å ha et konkurranseregulering på plass som ikke straffer enkeltbedrifter, som man faktisk gjør i Norge gjennom at man som det eneste land i Europa ikke avsetter en generell kvoterreserve. Når man gir uttrykk for at jo, det er mer høyverdig av den norske stat, som har en kvoterreserve i år på 7 millioner tonn, å selge dette til utlandet, til et europeisk land, enn å gi Rana-bedriften Celsa en bitte liten kvoterreserve, må jeg tillate meg å stille spørsmålet: Hva er miljøgevinsten når Kristin Halvorsen og Erik Solheim skal selge av den statlige kvoten, f.eks. til en sementfabrikk i Slovakia, i forhold til om man kunne ha gitt denne samme kvoterreserven gratis til eksempelvis Celsa Armeringsstål i Mo i Rana, som av statens eget instrument, SFT, er definert som verdens reneste stålverk? Jeg håper at statsråd Solheim får anledning til å komme litt nærmere inn på dette. For faktum er nemlig at dette systemet med salg av kvoter kommer den norske stat til å tjene godt med penger på. Man skor seg på dette systemet. Det er ikke noe umoralsk i det, men det umoralske er at i en tid hvor man ønsker å stimulere til investeringer i miljøteknologi, gir man altså ikke de samme mulighetene til norsk industri som man gir til andre. Det synes jeg er sterkt å beklage. Det viktige nå er at vi kommer i gang og blir en del av den europeiske kvotehandelen. Og da må man ikke stille seg sånn at man på nytt kan få en ankesak, som igjen gjør at mens Europa ser frem mot perioden etter 2012, så sitter vi og gløtter tilbake på hva vi skulle ha gjort før 2008.

La meg til slutt få lov til å si at jeg tror dagens regjeringspartier virkelig har gitt sine juridiske avdelinger i flere departementer litt av noen utfordringer, i alle fall bærer alle dokumentene preg av de juridiske utfordringene som denne saken har gitt. Det er sanneligvis ikke lett å forstå de konklusjonene man ønsker å lande på. Og det faller en lett i hu å stille spørsmål om en del av norsk næringsliv når man hører rød-grønne politikere i denne saken nesten indirekte gi uttrykk for at disse bedriftene ikke vet sitt eget beste. Når vi ser de juridiske utredningene fra departementets side når det gjelder å regne ut hva slags krav på frikvoter den ene eller den andre bedrift skal ha, hvor omtrentlige og usikre disse til tider synes å være for enkeltbedrifter, illustrerer dette at det å skulle balansere dette, denne særnorske måten å gjøre ting på, det er ikke sikkert at det gagnar verken miljøpolitikk eller teknologiutvikling, og i alle fall ikke norsk prosessindustri i en tid med finanskrise.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Asmund Kristoffersen (A) [15:39:23]: Jeg registrerer at Høyre både nå og ellers i ordbruk uttrykker ambisjoner om en god miljø- og klimapolitikk. I den saken vi diskuterer i dag, klimakvotepolitikken, står altså Regjeringen sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, mens Høyre i sin innstilling, og i sin ordbruk nå på talerstolen ved representanten Kristiansen, nærmest opptrer som en klonet versjon av Fremskrittspartiet.

Lyspunktet er imidlertid at Høyre kanskje vil bedre klimaet, men får det ikke til. Og da må jeg etterlyse: Når vil Høyre være villig til å ta i bruk virkemidler som står noenlunde i forhold til de mål som Høyre har uttrykt både her og tidligere, når de ikke vil bruke klimakvoteloven som et redskap for å nå lenger?

Ivar Kristiansen (H) [15:40:27]: Jeg regner med at representanten Kristoffersen er godt kjent med at Høyre og Fremskrittspartiets forslag i denne saken ikke bringer én kilo mer klimagassutslipp totalt sett, verken internasjonalt eller her. Det tror jeg vi alle sammen i denne sal bør være klar over.

Jeg ville også hatt en litt lavere profil, for hvis jeg har forstått det rett, øker fortsatt klimagassutslippene i Norge relativt sett ukontrollert, og man er langt unna de mål vi var sammen med regjeringspartiene om å sette. Vi gav et viktig bidrag til klimaforliket i Stortinget, så jeg tror representanten Kristoffersen vil finne at våre ambisjoner som sådan lå langt foran Regjeringens forslag i klimameldingen. Hadde man lyttet til Høyre, hadde man kommet mye lenger på dette området enn hva tilfellet er i dag.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:41:47]: Jeg vil gjerne innledningsvis minne om at noe av årsaken til at vi i dag har såpass store utslippssøkninger, ikke minst skyldes gasskraftverket på Melkøya. Og det er det representanten Kristiansens egen regjering som gav utslippstillatelse til, så hvem som skal være høy og mørk i denne salen, er jeg litt usikker på.

Når det gjelder en annen utslippssøkning som ble vedtatt, nemlig Skarv-utbygginga, var undertegnede pluss noen få til – men i hvert fall ikke Ivar Kristiansen – de eneste som påpekte at dette kom til å øke våre utslipp med 1 pst. Det var helt uinteressant for representanten Kristiansen da.

Mitt spørsmål gjelder imidlertid Celsa. Kristiansen argumenterer som om det bare er vrangvilje fra oss som er årsaken til at Celsa ikke kan få tildelt en generell kvoterreserve. Men dette handler om hele EU-systemet. Vi har ikke mulighet til å si at vi avsetter en reserve, og at den skal gå til Celsa, og det vet representanten Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [15:42:50]: Inga Marte Thorkildsens innlegg hadde egnet seg bedre på plenen utenfor denne salen, når hun tar for seg både Snøhvit-utbygging og SVs generelle, primære holdning til disse spørsmålene. Man deltar faktisk i et regjeringssamarbeid hvor SV offisielt har gått inn for disse tingene, og det synes jeg man må kunne slutte seg til.

Når det gjelder Celsa, vil jeg på de få sekundene jeg har

igjen, gi Inga Marte Thorkildsen det råd at hun lytter til sine partifeller fra Rana kommune. Noen av dem er ansatt på bedriften, og noen av dem har jobbet i flere år – de er blant de mest aktive i hele landet – for å utvikle ny miljøteknologi. Her var faktisk den forrige regjering også med på, gjennom pengebidrag, å stimulere til å investere i teknologi som kunne utvikle og redusere klimagassutslipp i Rana kommune, som lå på topp i Norge.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:43:55]: I mitt innlegg har jeg tenkt å berøre hva som er SVs historie når det gjelder Celsa, og som representanten Kristiansen utmerket godt vet, er noe av bakgrunnen for at man fikk på plass en del av de rensetiltakene som er satt i verk, at det kom i stand en avtale mellom SV og den forrige regjering, som Høyre var en del av, som innebar en overføring av 30 mill. kr. I tillegg til det sørget vår regjering for at overskuddsgass skulle kunne tas i bruk, som også har hatt betydning for Celsa, og nå har man også delvis tatt til følge klagen fra Celsa knyttet til faktoren på skrapjern. Det er noe vi syns er positivt. Poenget er at det ikke er mulig for oss å si at vi skal ha en generell kvoterreserve, og at Celsa garantert skal få kvoter fra den. Er ikke representanten Kristiansen enig i at det er en korrekt beskrivelse at vi ikke kan vedta noe så spesifikt, i henhold til ESAs regelverk?

Ivar Kristiansen (H) [15:44:58]: Det er ingen i denne salen, tror jeg, som har antydnet eller noen gang kommer til å antyde at man skal tildele en øremerket kvoterreserve til Celsa. Men Norge burde som det eneste land som ikke har fått på plass en generell kvoterreserve, ha sørget for at Celsa kunne gis adgang til å søke. Da blir det for meg et eventyr at Sosialistisk Venstreparti er i stand til å gi en kvoterreserve til såkalte høyeffektive varmekraftverk som den eneste sektoren som skal få donert denne kvoterreserven. Men Celsa Armeringsstål i Mo i Rana, definert av SFT som best i verden, har altså ikke Sosialistisk Venstrepartis omtanke i det hele tatt i denne saken.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:46:26]: Saksordføreren har gjort rede for de endringene som her foreslås som en konsekvens av ESAs påpekninger. Jeg skal derfor bruke tida til å snakke litt mer overordnet.

SV arbeider for at Norge skal omstille seg til å bli et land med lave utslipp, et land som ikke ødelegger andre menneskers livsgrunnlag gjennom høye klimagassutslipp og overforbruk av naturressursene. Men vi er også opptatt av å understreke at i klimaproblemet ligger det store muligheter både for nasjonen og for industrien. Vi kan skape nye arbeidsplasser, vi kan gjøre eksisterende arbeidsplasser mer robuste, og vi kan utvikle nye næringer som kan bidra til løsningen på det globale klimaproblemet.

Ofte møter vi politikere sterk motstand når vi ønsker å gå foran, som det heter, ved f.eks. å stille strenge miljøkrav. CO₂-avgiften på norsk sokkel og svovelavgiften er gode eksempler. Begge avgiftene var det sterk motstand mot. Men svovelavgiften har ført til nye, innovative løsnin-

ger knyttet til videreføring og salg av det som tidligere var et problem og en utgiftspost, nemlig industrielt avfall. CO₂-avgiften, som skapte ramaskrik i Norge da den kom, brukes nå av oljeindustrien selv – inkludert Helge Lund i Sandefjord nå nylig – for å vise at norsk oljeindustri er verdens mest miljøvennlige. Det ble til og med sagt at det er en fordel med miljøkrav fra myndighetene. Jeg kunne nevne mange andre eksempler også både når det gjelder miljø, sikkerhet og rettigheter, som det har vært sterk motstand mot i forkant av hensyn til norske konkurransevne. I ettertid har det mang en gang vist seg at dette har bidratt til at vi i Norge har et rimelig robust, kompetent og omstillingsvillig næringsliv. Det er derfor gledelig at industrien i større grad enn før er positiv til miljøkrav fra myndighetshold. Norske Yara ønsker seg f.eks. inn i kvotesystemet og har utviklet rensesystemer som de ser et stort framtidig marked for. Et stikkord er selvsagt forutsigbarhet.

Kvotesystemet vil bli svært viktig i norsk klimapolitikk. Men systemet har sine svakheter, som svingende og uforutsigbare kvotepriser og manglende drivere for den teknologiske utviklingen som krever store investeringer uten å være lønnsomt på kort sikt. Derfor må fellesskapet bidra, noe CO₂-håndteringsprosjektene våre er eksempler på. Kampen om gasskraftverkene er for øvrig også en historie om hvordan strenge miljøkrav gav nye muligheter: Et nei til sterkt forurensende gasskraftverk ble et ja til rensing og deponering av CO₂ – og satte dermed Norge og norske teknologiske miljøer i førersetet internasjonalt. Poenget er at omstilling er lurt. Det er også solidarisk, det er konkurransemessig fornuftig, og det er viktig for å sikre robuste arbeidsplasser. Sentralt er det også at omstilling til et klimavennlig samfunn vil bli dyrere jo lenger vi venter.

SV og Regjeringa er selvsagt opptatt av å beholde miljø- og energieffektiv industri i Europa parallelt med utviklinga av kvotesystemet. Dette innebærer å finne løsninger for å forhindre eventuell karbonlekkasje, samtidig som en ikke svekker effekten av kvotesystemet. Men det å beholde miljø- og energieffektiv industri i Europa innebærer ikke nødvendigvis at kvotene må tildeles gratis. Det fins også andre virkemidler som kan tas i bruk. Forurensere betalerprinsippet er bakgrunnen for at Regjeringa ikke ønsker at det skal tildeles kvoter vederlagsfritt i Europa etter 2012, og at man ikke har ønsket å tildele gratiskvoter fra en generell kvotereserve. Gratiskvotene i perioden 2008–2012 har vært ment som et såkalt introduksjonstilbud. Nye og utvidede virksomheter må ta hensyn til klimakostnadene når beslutninger om investeringer fattes. Gratiskvoter til slike virksomheter vil bidra til å stimulere til investeringer i virksomheter med betydelige klimagassutslipp.

Det er i og for seg riktig at noen gratiskvoter fra eller til ikke nødvendigvis vil føre til en økning i de globale utslippene. Men det vil kunne føre til økte utslipp nasjonalt, og subsidiering av investeringer som fører til økte nasjonale utslipp, bidrar ikke til den omstillinga av samfunnet som er nødvendig for å løse klimaproblemet. I tillegg koster det jo samfunnet noe å tildele gratiskvoter. Fellesskapet må betale for andres forurensing.

Til slutt litt om Celsa, som vi var inne på i stad. SV

har en forhistorie når det gjelder denne bedriften, eller Fundia, som den het før. I 2005 forhandlet vi oss fram til en avtale med den daværende, borgerlige regjeringa. SV krevde, og fikk gjennom, en bevilgning på 30 mill. kr som statlig bidrag til å rense kvikksølv fra stålverket, fra 2005. SV hadde foreslått støtte til Fundia Armeringsstål – eller Celsa – i alle budsjetter siden 2003. Målet var å fjerne et enormt kvikksølvutslipp og bidra til at Norge utvikler ny best tilgjengelig miljøteknologi for stålbransjen. Det var også en innrømmelse av at myndighetene måtte ta et visst ansvar for alt som følger med 350 000 tonn innsamlet norsk skrapjern. SV var også sterkt medvirkende til at det ble laget en spesialregel i kvotesystemet for bedrifter som Celsa, som utnytter overskuddsgass. Jeg er glad for at Miljøverndepartementet nå har gitt Celsa delvis medhold i sin klage, fordi standardfaktoren for å beregne utslippene fra behandling av skrapstål ikke reflekterer forholdene ved stålverket i Mo. Totalt sett mener jeg at SV har vist at vi ønsker å bidra til miljøvennlig omstilling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunnar Kvasheim (V) [15:51:41]: Det var et innlegg med mange forstandige resonnementer som jeg kjenner meg igjen i, en kurs inn i framtiden som jeg tror kombinerer en offensiv miljøpolitikk med en ambisiøs næringspolitikk. Det tror jeg er rett tenkt.

SV stod sammen med sentrumpartiene i gasskraftsaken da den var intens i norsk politikk for noen år siden, og hvor Jens Stoltenberg ledet an i arbeidet med å felle sentrumsregjeringen fordi han hadde et sånt inderlig ønske om å bygge gasskraftverk på Kårstø.

Det kunne være interessant å høre SVs representant resonnere rundt det at Regjeringa nå tildeler gasskraftverket gratiskvoter, og at det er slik at selv om gasskraftverket på Kårstø står stille, kan en tjene penger på kvoter som en raust er tildelt av Regjeringa. Er det SVs politikk, eller er det et resultat av et kompromiss internt i Regjeringa hvor SV har tapt og må gå fra det som er deres primære standpunkt i denne saken?

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:52:44]: Jeg har lyst til å starte med å takke for rosen. Jeg tror at SV og Venstre har veldig mye til felles i mange av disse sakene. Men hele Regjeringa, og jeg tror veldig mange i Stortinget – med unntak av i hvert fall Fremskrittspartiet, og jeg vil si at jeg også tviler på Høyre – ser at klimapolitikk og næringspolitikk er to sider av samme sak. Det er lurt å omstille. Det er lurt å være tidlig ute, for det koster samfunnet mindre. Men det har selvfølgelig også en solidaritetside og en moralsk side.

Når det gjelder gasskraftverk, er det, som jeg påpekte, sånn at det som ble anført som en bakstreversk holdning fra tilhengerne av gasskraftverk, nemlig at vi ikke ville ha gasskraftverk eller at vi ville ha gasskraftverk med rensing, nå har vist seg å bli en fordel for Norge.

Så er det sånn at man tildeler en del gratiskvoter til gasskraftverket på Kårstø, men det er redusert til en tredjedel. Det er noe SV er veldig forhøyd med, så sånn sett

er svaret at SV er fornøyd med hvordan det nå har utviklet seg.

Gunnar Kvasheim (V) [15:53:50]: Det betyr altså at SV er fornøyd med at gasskraftverket på Kårstø får gratiskvoter som med all sannsynlighet vil representere mer enn de utslipp som de vil stå for med den profilen en nå ser på bedriften, og som er betinget av gasspris og kraftpris. Så vil en kunne se for seg at en har mer kvoter enn det en faktisk slipper ut. Det er altså SV fornøyd med. Det tar jeg til etterretning.

Venstre tok til orde for det synspunkt at når gasskraftverket står stille, ikke er i drift, burde det være et minimumskrav at en gav fra seg kvotene for den perioden og ikke drev med salg og tjente på et kvotesalg som bidrog til å opprettholde utslipp andre steder. Er det et resonnement som SV kjenner seg hjemme i?

Inga Marte Thorkildsen (SV) [15:54:39]: Som jeg sa i mitt forrige svar er vi fornøyd med at det nå tildeles en tredjedel av det som lå som utgangspunkt for gasskraftverket på Kårstø. Men det som er vårt hovedfokus når det gjelder Kårstø, er at vi skal få til en rensing av de utslippene som er der. Og der tror jeg at både Venstre og SV har mye til felles og kan samarbeide framover, slik at vi får en tilstrekkelig god løsning knyttet til dette gasskraftverket som vi alle vet at begge partiene advarte mot i utgangspunktet, først og fremst fordi det ville føre til en mengde utslipp som vi ikke trengte, og dernest fordi det ikke ville være lønnsomt. Vi var mange som påpekte det i sin tid, og det viste seg å være rett.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Knut Arild Hareide (KrF) [15:55:51]: Tilslutning til EU sin marknad for klimavotar er ein viktig del av norsk klimapolitikk. Kristeleg Folkeparti beklagar derfor sterkt at Stortinget i dag, eitt og eit halvt år etter at kvotelova blei vedteken, er nøydtt til å behandle kvotelova på nytt. Årsaka, slik eg ser det, er eit dårleg politisk handverk frå Regjeringa si side. Eg er forundra over at ei regjering som opent har gått ut og sagt at ho ville prioritere kvotehandel framfor nasjonale klimatiltak, enno ikkje har greidd å få oss knytt opp mot EU sin kvotemarknad. Kvotesystemet gjeld for perioden 2008–2012. Me er no i februar 2009, men Noreg er altså framleis ikkje med. Forseinkinga vil gjere det vanskelegare for Noreg å innfri sine internasjonale forpliktingar. Situasjonen blir ikkje betre av at dei nasjonale utsleppa held fram med å auke.

I klimameldinga lovde Regjeringa å overoppfylle Noregs forpliktingar i Kyoto-protokollen med 10 pst. Etter mine berekningar ligg Noreg svært dårleg an i forhold til denne forpliktinga. Måndag presenterte Statistisk sentralbyrå dei endelege utsleppstala for 2007. Tala viser at Noreg sette ny utsleppsrekord. Klimagassutsleppa var i 2007 11 pst. høgare enn i 1990. Spriket mellom denne realiteten og Regjeringa si målsetjing er slående. Målsetjinga er at utsleppa i gjennomsnitt skal vere 9 pst. under 1990-nivået i perioden 2008–2012.

Den 30. november 2008 trekte Regjeringa tilbake ein halv milliard kroner som var avsett til det planlagde statlege kvotekjøpet for 2008. Det same skjedde i 2007. Kvotane skulle bli kjøpte i utviklingsland, men erfaringane så langt har vist at det er vanskeleg å finne seriøse prosjekt i den tredje verda.

På måndag kunne me lese i Dagens Næringsliv at Noregs einaste partner for handel med kvotar i utviklingsland, finanskonsernet Sindicatum Carbon Capital, er straffa for brot på kvitvaskingsreglane. Ifølgje Dagens Næringsliv har Finansdepartementet no sett i gang eit stort apparat for å hemmeleghalde kven Regjeringa gjer klimaforretningar med, trass i at handel med såkalla CDM-kvoter er Regjeringas viktigaste verkemiddel i arbeidet med å oppfylle Kyoto-avtalen.

Regjeringa si vegring mot å setje i verk nødvendige nasjonale tiltak for reduksjon av klimagassutslepp, kombinert med manglande resultat innan kvotehandelen, gjer det svært nærliggande å konkludere med at Regjeringa allereie har gitt opp lovnadene om å overoppfylle Kyotoforpliktingane. Eg har merka meg at anbefalingane frå Lågutsleppsutvalet er lagde til side. Statsråden må gjerne korrigere viss eg tek feil.

Så over til saka som vi har til behandling. Kristeleg Folkeparti har gått inn i denne saka med den klare intensjonen å bidra til ei rask behandling. Det er viktig at kvotane blir utferda før 30. april 2009, som er tidspunktet for innlevering av kvotar for 2008.

Kristeleg Folkeparti stiller seg bak dei endringane som er føreslåtte frå Regjeringa for å imøtekome krava frå ESA. For Kristeleg Folkeparti er det eit viktig prinsipp at forureinar skal betale. Den nasjonale klimapolitikken bør innrettast slik at norske bedrifter blir stimulerte til å tilpasse seg ein slik klimapolitikk. Med dette som bakgrunn meinte Kristeleg Folkeparti at Regjeringa opphavleg burde lagt opp til eit strammare opplegg.

Det er positivt at Regjeringa i denne saka har stramma inn på tildelinga av gratiskvota for gasskraftverket på Kårstø. Kristeleg Folkeparti deler òg Regjeringa si oppfatning av at det ikkje skal opprettast ein generell kvotereseerve for utvidingar, auke i produksjonen og nyetableringar. EUs kvotedirektiv opnar for forskjellsbehandling av eksisterande og nye bedrifter ved tildeling av vederlagsfrie kvotar. Hovudregelen etter dette blir at det ikkje blir lagt opp til vederlagsfrie kvotar til nye verksemdar etablerte etter 28. mars 2008.

Eg kan berre konstatere at det går eit grunnleggjande skilje mellom Stortingets fleirtal og Høgre og Framstegspartiet. Desse partia argumenterer for opprettinga av generell kvotereseerve for nyetableringar, noko Kristeleg Folkeparti meiner vil kunne bidra til å undergrave heile kvotehandelssystemet. Særleg skuffande er det at Høgre legg seg på ei slik linje. Dette opplever eg som eit brot med den politikken Bondevik-regjeringa stod for, og det som daverande miljøvernminister Børge Brende sette i gang med.

Erling Sande (Sp) [16:01:11]: I Senterpartiet er vi opptekte av og tek inn over oss dei alvorlege signala som

FN sitt klimapanel gjennom fleire viktige rapportar har peika på. Dei aukande globale klimagassutsleppa vil få stor og dramatisk innverknad på klimaet på kloden – verknader som vi allereie ser gjer seg gjeldande i stor grad i delar av verda. Raskt aukande temperatur vil i stor grad vere ein fare for det biologiske mangfaldet, og endra klima vil få store konsekvensar for folk over heile kloden.

Senterpartiet meiner at alle land har eit ansvar for å redusere utsleppa av klimagassar og på den måten bidra til å gjere omfanget av klimaendringane så lite som mogleg. Vi meiner at Noreg som eit rikt land, og eit land med forholdsvis store indirekte og direkte utslepp, har eit særleg ansvar for å bidra i klimadugnaden. Derfor har vi aktivt arbeidd for at Noreg skal ta på seg ansvar og forpliktingar gjennom internasjonale avtalar på klimaområdet. Klimavotelova er ein av fleire reiskap for å nå måla om reduserte utslepp.

Det er lett å vere med på djerpe mål når det gjeld reduksjon i utsleppa, men det er fyrst når ein skal setje i verk tiltak som byggjer opp under måla, vi får sjå kva for politiske parti som har rygg til å stå ved dei djerpe måla ein sjølv har vore med på å setje seg – eller om ein gong på gong vil unna. Høgre er verd ein studie i denne samanhengen – så skal eg ikkje seie meir om det.

Prinsippet om at forurenarar skal betale er ein av dei viktigaste pålane i miljøpolitikken. Klimavotelova er nettopp ei lov som skal byggje opp under dette prinsippet.

Det er no viktig at klimavotelova blir ferdig handsama raskt, og at vi inngår i det europeiske klimavotesystemet. Dette er viktig, slik at norsk næringsliv veit kva ein har å halde seg til, og det er viktig for arbeidet med utsleppsreduksjonar. Fleirtalet har valt å vere meir ambisjøs enn EU ved at ein ikkje opnar for ein generell kvoterreserve. Dette er eit bevisst vegval som utfordrar, men samtidig er det med på å understreke kor viktig det er at det skjer tilpassingar i næringslivet. Det er òg viktig for at prinsippet om at forurenarar skal betale blir innført. På sikt ser vi at det å stille strengare miljøkrav til næringslivet slett ikkje treng å vere einseitig negativt for dei verksemdene det gjeld. StatoilHydro-sjefen, Helge Lund, uttalte på ein konferanse for petroleumsnæringa i Sandefjord for nokre veker sidan at innføring av miljøkrav, t.d. CO₂-avgift, har bidrege til å gjere selskapet meir konkurransedyktig i den tida vi no er inne i.

Dette viser at det å vere tidleg ute med å innføre miljøpolitikk kan vere ein styrke òg for konkurransevna til næringslivet. På den andre sida må dette vere ei balansert utvikling – ei utvikling der næringslivet sine innspel blir tekne med i arbeidet, der ein sikrar at ein ikkje går så fort fram at det er umogleg for næringslivet å følgje med, eller at konkurransevna til næringslivet ikkje blir vesentleg svekt samanlikna med rammevilkåra i dei landa vi konkurrerer med. Dei rammene er vi godt innfor også i denne saka, etter Senterpartiets syn. Norsk industri er langt framme på miljøområdet.

Saksordføraren har gjort greie for saka på ein god og ryddig måte og skal ha ros for det. Senterpartiet gjev tilslutning til lovframlegget slik det ligg føre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tord Lien (FrP) [16:04:59]: Norsk industri er også en av de fremste distriktpolitiske virkemidlene vi har i dette landet – det er flere tusen arbeidsplasser i norske distriktkommuner. Kanskje er det derfor Senterpartiet – i motsetning til sine regjeringskollegaer i SV og Arbeiderpartiet – ikke har sagt at de ønsker å gå inn for null gratiskvoter til norsk industri etter 2012.

Mitt spørsmål handler altså om tildeling av kvoter til norsk industri i 2013 og deretter. Spørsmålet er: Vil Senterpartiet gå inn for at norsk industri i 2013 og senere skal få gratiskvoter, på linje med EU? Spørsmålet handler ikke om man kommer til å bli tvunget av EU til å akseptere det. Jeg ber heller ikke om spekulasjoner om hva EU kommer til å gjøre – eller ikke gjøre. Jeg spør om Senterpartiets prinsipielle standpunkt er at norsk industri skal ha samme kvotetildeling som EU også i 2013.

Erling Sande (Sp) [16:06:02]: Lat meg først seie meg heilt samd i at norsk industri er viktig for norske distrikt. Vi ser at det ligg store, viktige industriarbeidsplassar rundt om i distrikta som har stor sysselsetjing, og som bidreg til at folk kan leve og bu over heile dette landet. Det er viktig. Men så er det òg sånn at skal den industrien fortsetje med å vere den motoren den er mange stader i norske distrikt, treng vi ein industri som har ei omstillingsevne i forhold til miljøteknologi som gjer at den vil vere der i framtida òg. Og Senterpartiet ynskjer ikkje ein industri som er stivna i formene, ein industri som ikkje har evne til omstilling, og som ikkje tilpassar seg dei miljøkrava som framtida stiller. Det vil ikkje vere nyttige reiskap for verken distrikt eller byområde.

Tord Lien (FrP) [16:07:06]: Jeg noterer meg at regjeringspartienes representanter har veldig vanskelig for å svare på de spørsmålene vi stiller. Jeg prøver å være så presis som jeg klarer, men det går ikke inn. Derfor skal jeg gi meg med det – og så skal jeg akseptere at Senterpartiet kommer til å støtte tilnærmingen til Tore Nordtun og Inga Marte Thorkildsen om at norsk industri ikke skal ha gratiskvoter etter 2013.

Så må jeg følge opp noe representanten Sande sa i sitt svar til meg. Han sa at industrien skal være der i framtiden også. Og hvis Arbeiderpartiet og SV får flertall for sin tilnærming om at det skal være null gratiskvoter i 2013, vil en industribedrift som Elkem Thamshavn få en kostnad pr. årsverk på 400 000 kr. Tror representanten Sande det han selv sier, at den bedriften er der i framtiden – med et slikt regime?

Erling Sande (Sp) [16:08:01]: Eg har lyst til å minne representanten Tord Lien på at den industrien som no er hjørnesteinsindustri i mange norske distrikt, framstår på ein heilt annan måte i dag enn den gjorde for 60 år sidan. Det er ein industri som har omstilt seg. Det er ein industri som utnyttar energien langt meir effektivt. Det er ein industri som har langt mindre utslepp. Eg kjenner sjølv frå heimkommunen min Elkem Bremanger, som har ve-

sentlege tilpassingar òg på miljøområdet som gjer at ein er konkurransedyktig, som gjer at 90 pst. av verdas mobiltelefonar har silisium frå Elkem Bremanger – framtidsetta, offensive arbeidsplassar som ein kan vere stolt av rundt om i norske distrikt. Viss den omstillingsviljen ikkje er der, anten det går på produksjon av nye produkt, tilpassing til meir effektive arbeidsmåtar eller tilpassing til miljøteknologi, vil det sjå mørkt ut for norsk industri.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Gunnar Kvasheim (V) [16:09:28] (komiteens leder): Klimaproblemet er den største miljøutfordringen vi står overfor. Dette faktum forsterkes år for år. Global klimændring vil få alvorlige konsekvenser over et bredt spekter. Det vil få store og langsiktige økonomiske konsekvenser for hele verdenssamfunnet, og det vil ramme hardest den fattigste delen av verden, som har minst ressurser til å tilpasse seg de endringene som kommer.

Naturgrunnlaget er vårt grunnlag for verdiskaping og velferd. Setter vi naturgrunnlaget på spill, setter vi samtidig på spill vår livskvalitet og vår levestandard.

Venstre vil at Norge skal være en pådriver i det internasjonale klimaarbeidet og motivere flere land til å redusere sine utslipp. Skal vi ha troverdighet i dette arbeidet, må vi redusere utslippene på hjemmebane og omstille næringslivet til å møte framtidens klimakrav.

Norge har påtatt seg klare internasjonale klimaforpliktelser gjennom tilslutning til FN's klimakonvensjon og tilslutning til den etterfølgende Kyotoprotokollen. Denne saken er en oppfølging av dette og en justering av det kvoteopplegget Stortinget behandlet i 2007.

Den gang var Venstre klinkende klar: I et kvotesystem knyttet til en ny og mer ambisiøs klimaavtale etter 2012 bør prinsippet om at forurenser skal betale, gjennomføres. I dag er det i for stor grad slik at miljøkostnadene veltes over på framtidige generasjoner. Det er viktig at Norge jobber aktivt inn mot EU og FN for at forurenser skal betale-prinsippet kommer på plass. Samtidig bør den nasjonale klimapolitikken innrettes slik at norske bedrifter stimuleres til å tilpasse seg en slik framtidig klimapolitikk.

Venstre mener derfor at Regjeringens opplegg i utgangspunktet burde vært strammere, og større forpliktelser burde vært lagt på forurenser. Dette må ses i sammenheng med Venstres helhetlige politikk og ønske om et skattesifte fra rød til grønn skatt, hvor økte miljøavgifter i kombinasjon med gunstigere skattevilkår for bedriftene skal gjøre at en legger grunnlaget for en sunn virksomhet for næringslivet.

Venstre synes det var uheldig at Regjeringen fikk tilslutning til et opplegg hvor det blir billigere enn før for noen industribedrifter å forurense. Dette vil gjøre det vanskeligere å gjennomføre den omstillingen som er nødvendig for å få klimagassutslippene ned, og for å bidra til nødvendig teknologiutvikling.

Det er positivt at Regjeringen i denne saken har strammet inn på tildelingen av gratiskvoter ved gasskraftverket på Kårstø, men dette verket har fortsatt betydelig tilgang på gratiskvoter. Dette innebærer at når verket står stille,

kan salget av kvoter være den eneste forretningsvirksomheten de bidrar med – det vil òg bidra til forurensning andre steder. Etter Venstres mening burde det vært et minimumskrav at gasskraftverk som ikke er i drift, får inndratt sine gratiskvoter. Og jeg registrerte at SVs representant, til tross for at jeg spurte om det to ganger, ikke ville avklare om det òg var SVs syn.

Jeg konstaterer at flertallet ønsket et mindre stramt kvoteopplegg enn Venstre da saken ble behandlet i Stortinget sist, og at Regjeringens forslag i denne saken i dag bygger videre på den politikk som Regjeringen fikk tilslutning til i Stortinget.

Jeg kan for øvrig avslutningsvis nevne at jeg på vegne av komiteen i dag har skrevet til finansministeren, med kopi til miljøvernministeren, og ber om å få utlevert de papirer og den informasjon som er knyttet til kvotehandel, og som har vært etterspurt av Dagens Næringsliv, men som SVs leder – finansministeren – i ett år har hemmeligholdt. Vi ønsker å få innsyn i dette, som òg Sivilombudsmanden har pekt på er naturlig. Åpenhet rundt kvotehandel, et av Regjeringens fremste virkemiddel i miljøpolitikken, er selvsagt for å kunne se hva som faktisk foregår, og for å kunne etterprøve kvaliteten på det arbeidet det her er tale om.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Erling Sande (Sp) [16:13:39]: Eg og Senterpartiet blir som regel oppstemde av å høyre Venstre snakke om miljøpolitikk, for vi trur at til liks med Senterpartiet har Venstre eit oppriktig og sterkt miljøengasjement. Det som det er spennande å få orden på då, er jo – etter igjen å ha høyrte Høgre i denne salen fronte eit anna syn i miljøpolitikken enn Venstre, og det er ikkje fyrste gong – dette: Kvar meiner Venstre ein finn dei gode miljøløysingane i norsk politikk? Finn ein dei i den koalisjonen som Venstre ofte er med i i denne salen når det er snakk om miljøspørsmål – altså sentrum–venstre – eller finn ein dei i lag med Høgre og Framstegspartiet, som Venstre gong på gong skil lag med når det er snakk om miljøpolitikk?

Gunnar Kvasheim (V) [16:14:51]: De beste miljøløsningene finner en i Venstres program. Så vil de gradvis avta etter hvor langt en beveger seg vekk fra dette. Hvis Erling Sande blir oppstemt av å høre på Venstre, vil jeg anbefale ham å lese vårt miljøkapittel i programmet.

Når det gjelder miljøpolitikk utformet i samarbeid med andre, er vi så heldige at vi har erfaring fra det. Venstre, Kristelig Folkeparti og Høyre samarbeidet på en utmerket måte, med gode resultater når det gjaldt miljøpolitikk. Utslippene gikk ned, i motsetning til det de gjør under dagens regjering. Under klimamøtet i Johannesburg hadde daværende miljøvernminister, Børge Brende, og Hilde Frafjord Johnson, som da var bistandsminister, en meget sentral rolle i å utforme en ambisiøs klimapolitikk. Den jobben Norge gjorde, utgjorde en stor forskjell og ble lagt merke til. Det har vært bred anerkjennelse i Stortinget for den innsatsen som den forrige regjeringen gjorde i forbindelse med klimaforhandlingene i Johannesburg. Så vi har vist at

sammen med Høyre og Kristelig Folkeparti kan vi finne gode løsninger.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Statsråd Erik Solheim [16:16:12]: Jeg føler at før vi går til noe så teknisk som kvoter, bør vi minne hverandre om hva det er vi snakker om. Det er at klimatrusselen er en dødelig trussel. Det er en veldig alvorlig trussel mot menneskene. Jeg vil oppfordre særlig de partiene som bruker enhver anledning her til å angripe Regjeringen, til å bruke litt av den samme energien til å bekjempe klimatrusselen. Hvis Fremskrittspartiet hadde brukt 10 pst. av den energien som de bruker på å bekjempe Regjeringen, på å bekjempe klimatrusselen, ville vi ha kommet veldig mye lenger. Det vi nå ser i Australia, er klimatrusselen satt ut i livet, i virkeligheten til menneskene – mye tørre vær, akkurat som forventet av FNs klimapanel, og mer ekstremt varmt vær. Dermed er det et helt annet grunnlag for store branner, som har drept mange mennesker. Det henger sammen med klimatrusselen. Det er ikke bare jeg som sier det, men Australias fremste eksperter. Det er det alvorst vi må starte denne debatten med.

Så krever klimatrusselen drastiske teknologiske endringer. Det er det eneste grunnlaget vi kan løse dette problemet på. Det betyr stor omstilling av industri, men – som Inga Marte Thorkildsen og mange andre talere har påpekt – det vil skape store muligheter for ny og bedre virksomhet og et nytt og grønnere næringsliv i Norge. Kvotesystemet skal bidra til at næringslivet dreies, fra dagens karbonintensive og over til et klimavennlig næringsliv. Kvotepreisen er for lav. Kvotesystemet aleine vil ikke få til dette. Vi må gjøre andre ting også. Blant annet er det nå stadig oftere næringslivet selv som ber om regulering for å få fram de miljøvennlige løsningene, men kvotesystemet er en viktig del av det.

Jeg vil takke Stortinget for en rask behandling av Regjeringens forslag i saken om kvotesystem. Ti års innsats rundes nå av. Men når det gjelder kvotene, er vi langt fra ved slutten. Jeg tror vi kan bruke Churchills ord: Dette er ikke slutten. Det er ikke engang begynnelsen på slutten. Men det er, muligens, slutten på begynnelsen av det kvotesystemet som skal dannes, som vi nå ser.

EU-landene har gjort en kraftprestasjon ved å bli enige om sin klima- og energipakke før jul. Den er mye mer ambisiøs, den inkluderer flere bedrifter, og den introduserer salg av kvoter som dominerende tildelingsform. Så det er mange positive elementer i den, og den kom på riktig tid med hensyn til klimaendringene.

Når det har tatt tid å få dette igjennom, er grunnen den stikk motsatte av hva Hareide sa i debatten. Grunnen til at det har tatt tid, er at denne regjeringen ønsket en mer ambisiøs klimapolitikk enn hva EU la opp til. Det skapte vanskeligheter i forholdet til EU-systemet og ESA. Vi har derfor måttet ta et lite skritt tilbake. Riktignok redder vi alle hovedprinsipper og alt som er viktig i dette, men vi måtte ta et lite skritt tilbake for å forholde oss til det som kom fra ESA. Det er beklagelig, men det er den typen kompromisser som ver-

den er full av, og som ikke skaper store vanskeligheter.

Regjeringen deler ikke EUs syn på behovet for gratis kvoter. Å innføre gratis kvoter er å la den delen av industrien som ikke forurenser, betale for den som forurenser. Det er å la folk flest betale for den forurensende industrien. I utgangspunktet bør kvotene betales for. Så har vi innført gratis kvoter som et introduksjonstilbud, for å få systemet til å virke. Hva vi skal gjøre etter 2012, er det for tidlig å ta stilling til nå. Vi må se hvordan EUs system fullt ut kommer til å virke, og vi må se, i dialog med EU, hva det er mulig å gjøre. Alt vi gjør, må være basert på disse to grunnleggende prinsippene: På den ene siden ønsker vi en raskest mulig omstilling til grønn og miljøvennlig industri. På den annen side er det ingen som ønsker å nedlegge norsk industri som et ledd i denne prosessen. Hva antallet gratis kvoter skal ligge på, må vi ta stilling til når vi nærmer oss dette.

La meg så til slutt si – for det har vært en stor sak i debatten – at Celsa i Mo i Rana har gjennomført en meget positiv miljøinvestering for å redusere utslipp av kvikksølv. Det var ingen mulighet til å lage et eget system og en egen kvoterreserve tilpasset Celsa, men nettopp fordi Celsa har gjort en så stor, positiv miljøinnsats, syntes vi det var veldig riktig å se på hele Celsa-komplekset på nytt. Vi har da funnet ut at det er fullt mulig å beregne standardfaktoren for utslippene på en annen måte – ikke bare er det mulig, men det er en riktigere måte å beregne det på. Akkurat som det ikke skal være slik at industri kan slippe igjennom systemet på en lettere måte, skal det selvsagt heller ikke være slik at man gjør tingene på en gal måte, slik at industri hemmes. I den saken føler jeg at vi har tatt et veldig positivt skritt i en riktig retning, slik mange i Stortinget har ønsket.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [16:21:29]: Først en liten kommentar, for det viser hvor symbolpreget denne debatten er. Statsrådens partikollega i denne salen, representanten Thorkildsen, gikk hardt ut i sitt innlegg og sa at etter 2012 blir ingen klimakvoter gratis tildelt. Så er det betryggende å høre at statsråden ikke sier det samme. Den usikkerheten som opprettholdes, er likevel en risikofaktor for næringslivet, som ikke bør være til stede.

Men mitt spørsmål er: Når statsråden skryter av at stram tildeling av kvoter er bra for miljøet, hva er miljøvennlig når staten selger de kvotene i markedet – og dermed opprettholder utslippsrettighetene som totalt finnes innenfor EU-systemet? Kan statsråden gi et resonnement som tilsier at det er mer miljøvennlig enn å gjøre slik som Fremskrittspartiet og Høyre sier, gi kvotene gratis til næringslivet, slik at det kan opprettholde sin konkurransevne?

Statsråd Erik Solheim [16:22:31]: Jeg begynner å bli gammel og av og til tunghørt, men jeg hørte ikke det samme som Ketil Solvik-Olsen med hensyn til hva Inga Marte Thorkildsen sa. Jeg føler at regjeringspartiene er helt omforent, og jeg er helt sikker på at Inga Marte Thor-

kildsen deler min oppfatning av dette, at det simpelthen er for tidlig å ta endelig stilling til omfanget av solgte kvoter og gratiskvoter etter 2012. Vi har tid til å vurdere det.

Jeg deler den oppfatningen at man selvfølgelig ikke kan komme med dette den 31. desember 2011. Næringslivet trenger tid til å kunne omstille seg og til å kunne vurdere tingene, men vi ønsker i utgangspunktet å dele ut så få gratiskvoter som mulig. Så må vi se hva det er mulig å få til i forhold til EU-systemet, og vi må selvsagt også gå i dialog med norsk industri for å se de praktiske virkningene av dette for de ulike bransjer og sektorer.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [16:23:26]: Spørsmålet mitt var noe helt annet.

Statsråd Erik Solheim [16:23:28]: Hvis vi skal snakke utenom tur: Det var to spørsmål fra representanten, jeg svarte på det første, og så får vi ta det andre etterpå.

Peter Skovholt Gitmark (H) [16:23:39]: I likhet med statsråden ønsker Høyre ingen gratiskvoter som prinsipp, men så lenge EU har gratiskvoter, bør også Norge se på muligheten for nettopp det. Prinsippet om å skatte norske arbeidsplasser ut av landet eller legge til rette for særnorske reguleringer tjener ikke miljøet.

Jeg er glad for at statsråden selv trakk inn Celsa Armering og deres 300 mill. kr store investering. SFT sier at bedriften trolig også er verdens mest miljøvennlige stålverk. Men prinsippet som ligger til grunn her, er jo hva vi gjør for å premiere bedrifter som utvider, som baserer sin utvidelse på ny teknologi, og som ønsker å beholde arbeidsplassene i Norge.

Statsråd Erik Solheim [16:24:36]: Jeg deler uten videre det synspunktet at det vil være totalt meningsløst om vi i 2012 skulle legge opp det norske kvotesystemet slik at vesentlig norsk industri ble utkonkurrert av mer forurensende eller tilsvarende industri i EU. Det tror jeg ingen ønsker. Men det å dele ut gratiskvoter nå er for alle praktiske formål en brems i omstillingen. Vi ønsker å omstille norsk næringsliv raskest mulig til et mer klimavennlig næringsliv, og det at kvotene selges, driver fram den omstillingen.

La meg si at jeg var i India i forrige uke sammen med Alf Bjørseth, grunnleggeren av REC. Ingen i hele verden skulle kunne tro at Norge kunne være et pionerland når det gjelder solceller – bare se ut av vinduet på en vanlig dag i dette landet! Vi er det på grunn av norske industrigründeres evne til å omstille seg. Og den omstillingsevnen vil gjøre Norge mye mer konkurransedyktig enn om vi ikke premierer og driver fram omstilling.

Knut Arild Hareide (KrF) [16:25:44]: Eg sa ingenting om EU sitt ambisjonsnivå i forhold til Regjeringa sitt ambisjonsnivå. Det eg la fram, var tidsprosessen for denne klimavotelova. Eg synest det er forunderleg at statsråden er fornøgd med å kome i etterkant av denne prosessen. No er det eit system som skal vare frå 2008 til 2012. Me er altså i februar 2009,

og me veit at dette ikkje vil vere i gang før i april 2009.

Eg la fram ei eiga klimavotelov i 2004, nettopp for at me skulle nå dette. Eg må endå ein gong stille statsråden spørsmålet: Er han fornøgd med tidsprosessen? Det er altså tidsprosessen, ikkje ambisjonsnivået, eg stiller spørsmål om.

Statsråd Erik Solheim [16:26:40]: Nei, men de to tingene henger jo veldig intimt sammen. Grunnen til at det har tatt så lang tid, var at vi forsøkte å få inn et mer ambisiøst system. Det lyktes vi ikke med, det er det ikke noen grunn til å skjule. Derfor har det tatt mer tid enn ønskelig. Jeg deler fullt ut oppfatningen om at vi burde ha gjort dette tidligere, men det var altså et hederlig forsøk på å få til noe som var mer miljøvennlig og mer ambisiøst. Det møtte veggen i ESA. Det er den typen virkelighet som vi lever i hele tiden. Det har gjort at det har tatt lengre tid enn ønskelig.

Hvis vi skal fortsette replikkordskiftet, vil jeg også si at jeg reagerte ganske sterkt på Kristelig Folkepartis bruk – både nå og tidligere – av tallene, hvor man gir denne regjeringen skylden for utslippstall for 2007. Utslippstallene for 2007 henger jo intimt sammen med de politiske beslutninger og den politikk som ble ført i de åtte årene før det, hvor Kristelig Folkeparti hadde statsministeren i sju. Det er veldig vanskelig å gi denne regjeringen skylden for vedtak som foregående regjeringer har det hele og fulle ansvaret for.

Gunnar Kvasheim (V) [16:27:56]: Åpenhet er av stor betydning for å ha en kvalifisert debatt. Åpenhet er av stor betydning for å kvalitetssikre beslutninger og politiske prosesser.

Retten til miljøinformasjon er grunnlovfestet. Det er av den største betydning når vi nå skal utforme en ambisiøs klimapolitikk, at det som skjer, kan etterprøves på en kritisk måte. Derfor er det oppsiktsvekkende at statsråd Kristin Halvorsen i ett år har sagt nei til å gi ut informasjon knyttet til kvotehandling, et av Regjeringens hovedverktøy i klimapolitikken. Sivilombudsmannen har gitt en sviende kritikk av denne praksisen og bedt om at den opphører. En får forvente at så skjer.

Kan miljøministeren love å ta en alvorsprat med sin partileder og finansminister for å få en forståelse for betydningen av innsyn knyttet til miljøspørsmål?

Statsråd Erik Solheim [16:29:02]: La meg først understreke at dette, som det framgår, ikke er mitt konstitusjonelle ansvar, men det er riktig at jeg snakker med finansministeren nærmest på daglig basis. Jeg tar gjerne opp denne saken også med henne.

Slik jeg oppfatter det, er det som Finansdepartementet ønsker å holde skjult for offentligheten, selve diskusjonen om det enkelte kvotekjøp. Det er en kommersiell beslutning. Prisen, muligheten for å lykkes – alt dette kan påvirkes om det er offentlig. Så det skiller seg ikke fra veldig mange andre kommersielle kjøp som er lukket. I det øyeblikket et kjøp er gjort, skal det selvsagt være fullt ut

åpent, med full anledning for alle til å ha full innsikt i det og kritisere det. Det er altså selve kjøpsprosessen man i Finansdepartementet har ment det var riktig å holde lukket. Men alle andre sider ved dette ønsker vi maksimal åpenhet rundt.

Tord Lien (FrP) [16:29:59]: Statsråden sier til spørsmålet om klimakvoter etter 2012 at vi må vente, og vi har tid. Det er et gigantisk paradoks når vi 14 måneder etter at denne loven skulle ha trådt i kraft, er solid på etterskudd. Det er også slik at EU har konkludert, og de diskuterer småting i forhold til hvor stor gratiskvoteandelen skal være. Det er også slik at industrien i dag venter med miljøinvesteringer, fordi man er usikker. Vi har valg om noen få måneder, og flere tusen industriarbeidere hadde fortjent å få et klart svar fra miljøvernministeren.

Så snakket statsråden om Alf Bjørseth og solcelleindustrien. Nettopp solcelleindustriens grunnlag, nemlig råstoffproduksjonen av silisium, er det som blir hardest rammet hvis man fjerner alle gratiskvotene. På Elkem Bremanger og på Elkem Thamshavn vil kostnadene bli 400 000 kr pr. årsverk, som det har vært sagt. Da er mitt spørsmål til statsråden: Tror statsråden at 400 000 kr pr. årsverk vil føre til endring eller nedlegging av norsk industri?

Statsråd Erik Solheim [16:31:06]: Som bl.a. Erling Sande var inne på i et tidligere innlegg, er jo norsk industri evne til omstilling selve årsaken til at vi har vært en så vellykket industrinasjon i de senere år. Det solcelleindustrien nettopp er et eksempel på, er jo at man ikke fortsetter å gjøre identisk det man holdt på med før. Man klarte i Glomfjord, et veldig tradisjonelt, typisk ensidig industristed, å begynne å gjøre noe helt annet, veldig framtidrettet, som har gjort at Norge er en pionernasjon på et område man ikke skulle tro vi hadde noen naturlige forutsetninger. Det vi ønsker, er å drive fram flest mulig slike eksempler. Da må man opprettholde trykket på norsk industri for å omstille i en mer klimavennlig retning. Det trykket blir redusert hvis man deler ut mange gratis klimakvoter. Så vil vi nå gå grundig gjennom dette og se på graden av gratis versus kjøpte kvoter i systemet etter 2012.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Torny Pedersen (A) [16:32:30]: Klimaendringene er sammen med den internasjonale fattigdommen vår tids største utfordring. Disse to henger sammen. Vi får ikke løst verdens fattigdom uten en omfordeling og en økonomisk vekst. Men hva gjør vi da når økonomisk vekst ofte innebærer miljøproblemer og økt utslipp av klimagasser. 25 millioner mennesker er på flukt fra naturødeleggelser på grunn av klimaendringene.

Her har vi en jobb å gjøre i dobbel forstand. Da må alle bidra: privatpersoner, transport, landbruk, og ikke minst næringslivet med grønn energi. Vi har i Norge et prinsipp som jeg mener er helt riktig, og det er at forurenser skal betale. Da må selvfølgelig utslippsreduksjonene dekkes av virksomheten som forurenser.

Vi behandler i dag en justering av kvoteloven, Ot.prp. nr. 66 for 2006–2007, som ble vedtatt i Stortinget 19. juni 2007, da EFTAs overvåkingsorgan, ESA, hadde en del innvendinger. ESA legger til grunn at det vedtatte norske kvotesystemet om tildeling av vederlagsfrie kvoter inntil 31. desember 2001, førte til en forskjellsbehandling mellom ulike grupper eksisterende virksomheter. Norge er bedt om å gjøre en justering, og selvfølgelig imøtekommer vi ESA på det punktet. Noe annet ville jo ha utsatt saken i lang tid framover, og det er ikke ønskelig.

I forbindelse med høringene i denne saken kom det fram at bedriftene ønsket en kvoterreserve forbeholdt nye etableringer og utvidelser, da EU-landene vil få en slik reserve. Dette blir ikke imøtekommet av et stort flertall i komiteen, da man mener at nye virksomheter selv skal stå for økonomien i forbindelse med de miljømessige kostnadene som måtte komme.

Personlig er jeg litt betenkt over denne avgjørelsen, fordi medlemslandene i EU vil kunne ha slike reserver også etter 2012. Vi får se hva Norge lander på, og hva slags måte vi jobber på fram til 2012.

I forbindelse med diskusjonene om reservekvoter til nyetablering og utviding, ble Celsa Armeringsstål AS i Mo i Rana et aktuelt tema. Celsa har investert i ny rense- og smelteteknologi for å imøtekomme kravene til rensing av utslipp fra kvikksølv. Det er ikke tvil om at den nye renseteknologien vil gi store miljøgevinster. Celsa er nok verdens rene stålverk.

Det har vært mange diskusjoner om Celsa-bedriftens muligheter til flere gratiskvoter etter utvidelsen. Det som imidlertid er klart, er at Celsas kvotetildeling den 3. april 2008 ikke er sett i forbindelse med utvidelsen av bedriften. Celsa var omfattet av kvotesystemet, i likhet med andre bedrifter, for perioden 2005–2007, og alle de andre bedriftene fikk rutinemessig ny utregning.

Noen mener at dersom Norge hadde en kvoterreserve, kunne Celsa benyttet seg av den. Det er nok sannsynlig, men da ble det en helt ny utregning på hele kvotetildelingen. Det kan se ut som om Celsa allikevel ikke hadde kommet bedre ut med den utregningen som nå foreligger. Dette er finregning, og den vil nok Celsa bruke jurister på.

Denne bedriften tar imot usortert skrapjern, og i den delen av prosessen er det viktig at karboninnholdet i skrapjernet blir definert med riktig standardfaktor. Den må senkes, og det har Miljøverndepartementet gitt Celsa medhold i. Med det vil bedriften spare inn millioner i kvoteperioden til 2012. Vi prøver faktisk å finne gode løsninger for Celsa.

Det som nå er viktig, er at denne kvoteloven kan tre i kraft før 30. april 2009.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Torbjørn Andersen (FrP) [16:37:59]: Det er vel liten tvil om at denne saken representerer en aldri så liten klimapolitisk fadese for Regjeringen, for ESA har i denne sak gitt den rød-grønne regjeringen en skikkelig skrape og slått fast at den klimakvoteloven som Regjeringen frem-

met i 2007, var i strid med EØS-avtalen. Nettopp det var jo noe som Regjeringen nektet plent for den gangen loven ble behandlet. Men bruddet fra norsk side på EØS-avtalen er altså blitt slått klart og ettertrykkelig fast av EFTAs overvåkingsorgan, ESA.

Det var svært kritikkverdig da Regjeringen i Ot.prp. nr. 66 for 2006–2007 gikk inn for ikke å tildele gratis utslippskvoter til nye virksomheter og utvidelser i perioden 2008–2012. Dette klart diskriminerende lovforslaget fra Regjeringens side innebar at norske virksomheter som omfattes av kvotesystemet, og som ble etablert etter 31. desember 2001, samt utvidelser av allerede eksisterende virksomheter ikke ville få tildelt en eneste vederlagsfri kvote.

Dette var et uklokt forslag fra Regjeringens side på så mange måter. Fremskrittspartiet var derfor da denne kvoteloven ble behandlet i Odelstinget i juni 2007, svært kritisk til Regjeringens forslag. Men Fremskrittspartiets innvendinger ble den gang avfeid kontant og arrogant av de rød-grønne. Selv da Fremskrittspartiet pekte på den åpenbare forskjellsbehandlingen som kvoteloven la opp til og de motsetningsforholdene som fantes i forhold til EUs regelverk på dette området, ble Fremskrittspartiet bare møtt med hoderysting av de rød-grønne.

Men nå kan altså vi i Fremskrittspartiet konstatere at ESA har delt flere av vårt partis innvendinger fra den gangen saken om klimavotelovent ble behandlet av Odelstinget, i juni 2007. At noen av Fremskrittspartiets synspunkter nå tvinges gjennom ved hjelp av ESA, er bra. Men det avstedkommer allikevel en undring over den manglende kvaliteten som vi har sett i forarbeidet til forslaget fra 2007 fra Regjeringens side. Akkurat det synes jeg er svært beklagelig og også svært kritikkverdig.

Tore Nordtun (A) [16:41:10]: Jeg har lagt merke til at mitt navn og hva jeg skrev i en pressemelding i sommer er blitt tatt opp gjentatte ganger her. Derfor vil jeg presisere litt. Jeg vil også presisere at det var før EU hadde satt tingene på plass.

La det være en klar overskrift fra min side – den oppfatningen tror jeg alle deler – at hvis man deler ut for mange gratiskvoter, vil det stoppe en omstilling i klimavennlig retning i vårt samfunn. Det er på den bakgrunn jeg mener at Norge ikke bør legge opp til en fortsatt tildeling av vederlagsfrie kvoter etter 2012. Men jeg ser jo at EU legger opp til en lengre omstillingsperiode enn det vi har tenkt oss, og som vi anså som nødvendig. Vi deler EUs syn at det fortsatt er behov for gratiskvoter i tiden etter 2012 også. Det er imidlertid for tidlig for oss å konkludere med at norske virksomheter vil måtte kjøpe alle kvotene i markedet, slik Regjeringen til nå har arbeidet for. Det må jo være en motivasjon at EU har valgt å fortsette med gratiskvoter i visse bransjer. EU ønsker åpenbart å beholde sine virksomheter og gi dem muligheter for nyinvesteringer innenfor fellesskapets grenser. Og når jeg sier «fellesskapets grenser», går det på utflagging, men det går også på å ta miljømessige hensyn.

Norge skal – det har vi sagt, og det har også statsråden sagt i tidligere innlegg – vurdere sine tilpasninger til EUs

regelverk framover mot 2012. Da vil grunnprinsippet være at vi ønsker en raskest mulig omstilling av norsk industri i en maksimalt miljøvennlig retning. Men vi er helt nødt til å gjøre den mer konkurransedyktig i et lengre perspektiv enn akkurat nå. Det er derfor denne omstillingen er veldig viktig. Men selvfølgelig vil vi ikke at denne omstillingen skal skje på en slik måte at store deler av norsk industri nedlegges eller flagges ut.

Det er mine presiseringer i denne saken, og det synes jeg også skal komme fram.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [16:43:59]: Flere ganger i denne debatten har vi hørt rød-grønne politikere understreke at de selvsagt ikke ønsker at denne loven skal ende opp med at man flagger ut industrien og legger ned lønnsomme arbeidsplasser. Og så kjører en videre på argumentasjonen om hvorfor det er viktig ikke å tildele gratiskvoter etc.

Ser man altså ikke at det når det gjelder det målet som man snakket om – og jeg er helt enig med representanten Nordtun og statsråd Solheim i at en ikke bør legge ned norsk industri for å kutte CO₂ – ikke er samsvar mellom den loven som en faktisk legger fram, og de signalene som man viser til med tanke på hva som skal skje etter 2009? For med den loven som blir vedtatt, hvor det ikke skal være en eneste gratiskvote til industri som opprettes fra nå av, vil jo det være det samme som å si at alle nyinvesteringer i industri i Norge skal skje utenfor landets grenser. Det skal altså ikke skje i Norge. Selv om Elkems karbotermiske aluminiumsproduksjon ble en realitet, måtte de ha betalt CO₂-kvoter for 70 pst. av CO₂-utslippene som ville gjenstått, selv om en kutter med 30 pst. Ergo: Det å utvikle ny teknologi som kutter utslipp i forhold til dagens teknologi, vil ikke være lønnsomt å realisere i Norge, fordi man får en kostnad som man ikke ville fått i andre land. Mange av de eksemplene som man viser til om at CO₂-avgift og svovelavgift var nyttig, har vært nyttig fordi industrien kollektivt har kunnet bære dette sammen, dele på kostnadene og gjøre tiltak der man får mest nytte av dem. Det Regjeringen vedtar, er jo at hver bedrift individuelt skal straffes gjennom – i praksis – en avgift, ved at man må kjøpe kvoter. Da kan man ikke ta det kollektive løftet som har gjort at industrien har blitt konkurransedyktig kollektivt. Man vil ta livet av én etter én bedrift som ikke klarer å bære dette. Selv om man altså kan investere i mer miljøvennlig teknologi, får man en kostnad på toppen som andre land ikke har. Derfor er det så viktig at Regjeringen nå kunne gått ut og sagt at prinsipielt skal vi legge oss på den linjen som EU legger seg på, og så skal vi jobbe med EU for å få det strengest mulig. Men norsk industri skal ikke frykte ekstra kostnader i forhold til det EU har.

Jeg utfordrer statsråd Solheim én gang til. Jeg gjorde det i mitt hovedinnlegg, og jeg gjorde det i et replikkordskifte, men han har valgt ikke å svare. Hva er det som er miljøvennlig med å ha en stram kvotetildeling, men i stedet selge samtlige kvoter som en ikke tildeler til industrien, til det europeiske markedet? Hvor kan man vise til at det blir kuttet et eneste tonn CO₂ ekstra med Regjeringens politikk som ikke ville blitt kuttet etter forslaget som Fremskritt-

partiet og Høyre uansett har fremmet? Et annet spørsmål: Hva er det som gjør at industrien får incentiv til å foreta investeringer i miljøvennlig teknologi med Regjeringens forslag, som ikke allerede ligger i Fremskrittspartiet og Høyres forslag?

Med vårt forslag ville industrien hatt mer kapital til å kunne løfte fram forskning, utvikling og nye investeringer. Med Regjeringens forslag ville man ikke hatt den kapitalen tilgjengelig. Det er ingen resonnementer fra de rød-grønne partiene som forsvarer påstandene de har, og dermed vil de i realiteten ta livet av industrien over tid.

Inga Marte Thorkildsen (SV) [16:47:23]: Det ble nå påstått av representanten Ketil Solvik-Olsen at disse avgiftene som vi har innført i Norge – f.eks. CO₂-avgiften og svovelavgiften og andre type avgifter, og også rettigheter for ansatte, f.eks., som det er blitt advart mot fra eisersida i norsk næringsliv – er helt greit, for det er byrder som industrien sjøl kunne bære. Det ble også advart mot utflagging den gangen norske politikere stod overfor et valg: Skulle vi innføre dette, eller skulle vi ikke? Så valgte politikerne å vise mot og lederskap og innføre det, og så viste det seg i ettertid at det gav noen muligheter. Som jeg nevnte i mitt innlegg: Helge Lund stod på en konferanse i Sandefjord og skrøt av den norske CO₂-avgiften, som har gjort norsk oljeindustri langt mer miljøvennlig enn den ellers ville ha vært, og det til tross for at oljeindustrien var sterkt imot denne avgiften da den i sin tid ble innført.

Her står jeg med utdrag fra Fremskrittspartiets splitter nye forslag til handlingsprogram og prinsippprogram i min hånd. Og hva er det vi kan lese der? Det vi kan lese der, er at Fremskrittspartiet mener:

«Dagens debatt om klimaendringer dreier seg først og fremst om hvorvidt menneskelig aktivitet bidrar til å fremskynde eller forandre klimaendringenes naturlige gang.»

Det er jo tullball – det er antakelig ikke et parlamentarisk uttrykk. Men det er jo det det er. Det vi faktisk diskuterer i verden, er hva vi skal gjøre med disse menneskeskapt klimaendringene som mest sannsynlig bl.a. har ført til at vi nå står oppi en situasjon i Australia med vanvittige skogbranner som det er vanskelig å få kontroll over, og dette er noe vi kommer til å se mer av framover. Så sier man også:

«Det er viktig å ikke ta forhastede beslutninger om innføring av kostbare tiltak, reguleringer osv. Det er verken tilstrekkelig vitenskapelig grunnlag for, eller positive praktiske konsekvenser av å gjennomføre hastetiltak.»

Så igjen: Det koker stadig ned til spørsmålet om hvorfor vi overhodet skal lytte til Fremskrittspartiet i debatten om norsk klimapolitikk. Jeg mener også det er en fare for norsk næringsliv å lene seg på Fremskrittspartiet når det gjelder industripolitikk. Vi kommer til å havne i bakkevekk konkurransemessig hvis vi ikke sørger for omstillinger som tar høyde for at vi kommer til å ha et helt annet klimaregime framover. Da er det lurt å være i forkant i stedet for å bli slept etter håret med hæla i grusen. Dette dreier seg både om solidaritet og om å ta ansvar og vise

mot og lederskap, for å sikre at norske arbeidsplasser blir robuste, og at norsk industri er i forkant av en utvikling som vi veit vil komme.

Det er høyst relevant å trekke fram dette i denne debatten, sjøl om jeg ser at Ketil Solvik-Olsen ser en smule lei og oppgitt ut der han sitter. Men det får han tåle!

Presidenten: Representanten har heilt rett i at ordet «tullball» ikkje er eit parlamentarisk uttrykk.

Tord Lien (FrP) [16:50:39]: Jeg synes for så vidt at det var noen konstruktive innlegg på slutten av debatten, men det var før representanten Thorkildsen gikk på talerstolen. Vi diskuterer altså klimavotelovent, og Thorkildsen får det til å høres ut som om Fremskrittspartiet og Høyre i dag fremmer et forslag om ikke å lage en klimavotelovent.

Vi fremmer derimot et forslag om å lage en klimavotelovent som medfører akkurat like mye i antall utslippede tonn CO₂ som det Regjeringen foreslår. Den andre konsekvensen av vårt forslag er at norsk industri som er verdensledende på miljø, faktisk får bedre vilkår, og at vi forhåpentligvis kan eksportere noe mer av disse meget miljøvennlige produktene, som delvis blir eksportert for å bidra i miljøindustrien i andre land, f.eks. solcelleindustri, aluminiumsindustri osv.

Jeg må bare få understreke på nytt igjen at det kan godt hende at Bondevik-regjeringen trodde at den hadde god tid, og det kan godt hende at Stoltenberg-regjeringen tror at den har god tid. Men jeg tror vi må ta lærdom av tidspunktet vi har denne debatten på. Det er ett år og to måneder etter at loven skulle tre i kraft. Vi har ikke god tid. Det står prosjekter i kø.

Jeg trekker nok en gang fram – jeg beklager at jeg gjør det så mange ganger, men det er det eksemplet jeg kjenner best – Elkem Thamshavn i Sør-Trøndelag, som konkret vurderer å investere en halv milliard i et system som vil gjøre at de kan produsere mer silisium med høyere kvalitet med langt lavere CO₂-utslipp pr. tonn. Men fordi produksjonsøkningen i antall tonn er så stor, vil også CO₂-utslippene øke noe. Den investeringen kommer ikke Orklostyret og Elkem-styret til å gå inn for, så lenge man ikke klarer å avklare hva som skal skje etter 2012.

Så til dette med disse avgiftene. Det er ikke noen svovelavgift i Norge. Industrien betaler derimot et innskudd til et svovelfond. Det har gjort at svovelutslippene i Norge har stupt dramatisk.

Regjeringen la fram et forslag om NO_x-avgift på 15 kr pr. kg. I den samme proposisjonen stod det svart på hvitt at dette ikke kommer til å fungere. NO_x-avgift på 15 kr pr. kg kommer ikke til å fungere. Den avgiften må opp i 50 kr pr. kg for at den skal fungere. Det stod det svart på hvitt i budsjettproposisjonen fra Regjeringen den gangen.

Etter at Fremskrittspartiet først stod alene om dette standpunktet, har vi nå fått flertall for å innføre et NO_x-fond i stedet. Med et NO_x-fond med en kostnad på fire til elleve kr pr. kg, altså under en femtedel av det Regjeringen legger til grunn, ser vi nå at vi kommer til å nå målene på grunn av progressiv og god miljøpolitikk og ikke gammeldags sosialistisk avgiftspolitikk.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen har hatt ordet to gonger og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [16:53:56]: Dette er bare et forsøk, mitt siste i dag, på å få statsråden til å fortelle og resonnerer rundt hvorfor Regjeringens politikk med å selge CO₂-kvoter som de ikke tildeler til næringslivet, vil gi miljøfordeler. Hvorfor er det en miljøfordel å selge CO₂-kvotene som Regjeringen disponerer, i forhold til bare å la være å selge dem? Hvorfor vil det være et incentiv til næringslivet til å investere i mer miljøvennlig teknologi å gi dem strengere CO₂-krav enn det en vil ha i et europeisk marked?

Jeg håper statsråden nå bruker anledningen til å resonnerer rundt dette, og ikke bare kommer med floskler og harselas mot andre partier.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 1 og 2.

(Votering, sjå nedanfor)

Etter at det var ringt til votering, sa

presidenten: Odelstinget skal da votere i sakene nr. 1 og 2.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v om endringer i klimakvoteloven

I

I lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

§ 3. (utslipp som omfattes av denne loven)

Loven gjelder utslipp av CO₂ i forbindelse med

- a) energiproduksjon
- b) raffinering av mineralolje
- c) produksjon av koks
- d) produksjon og bearbeiding av jern og stål, herunder røsting og sintring av jernmalm
- e) produksjon av sement, kalk, glass, glassfiber og keramiske produkt
- f) produksjon av papir, papp og papirmasse fra tre eller andre fibermaterialer.

Loven gjelder likevel ikke for utslipp fra forbrenning av biomasse og fra energiproduksjon som nevnt i første ledd bokstav a) ved forbrenning av farlig avfall og avfall som er belagt med sluttbehandlingsavgift.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om at utslipp

omfattet av første ledd fra produksjonsenheter med kapasitet under en fastsatt grense skal være unntatt fra denne lov, herunder bestemmelser om at flere produksjonsenheter som står i nær driftsmessig eller fysisk sammenheng skal vurderes under ett ved beregningen av kapasiteten.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om at utslipp av CO₂ fra virksomhet som ikke er nevnt i første ledd og utslipp av andre klimagasser enn CO₂ fra andre nærmere angitte virksomheter skal være omfattet av denne loven, herunder gi andre regler om tildeling av vederlagsfrie kvoter for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012 enn det som følger av §§ 7 og 8 for virksomheter og sektorer som inntas i kvotesystemet i medhold av bestemmelsen.

§ 4 skal lyde:

§ 4. (kvoteplikt)

Den som driver virksomhet som nevnt i § 3 eller i forskrifter gitt i medhold av loven, er kvotepliktig etter denne lov og må innlevere kvoter tilsvarende sine kvotepliktige utslipp i samsvar med bestemmelsene i § 13. I tillegg kreves tillatelse etter forurensningsloven § 11.

§ 7 skal lyde:

§ 7. (tildeling av kvoter vederlagsfritt for perioden 2008 til 2012)

Vederlagsfrie kvoter for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012 tildeles etter følgende prinsipper:

- a) Landbasert virksomhet som ikke er underlagt lov om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen og som har fått utstedt særskilt utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11 annet ledd før notifiseringen av den norske tildelingsplanen, skal tildeles vederlagsfrie kvoter i henhold til § 8. Ved tildelingen kan det tas særlig hensyn til anlegg som reduserer samlede utslipp av klimagasser gjennom å utnytte overskuddsgass fra landbasert industri som ikke er regulert gjennom kvotesystem eller avgift.
- b) Annen kvotepliktig virksomhet skal ikke tildeles vederlagsfrie kvoter for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012.

Det settes av en kvotereserve for vederlagsfri tildeling til høyeffektive kraftvarmeverk. Kongen gir nærmere bestemmelser om størrelsen på denne reserven, hvilke typer virksomheter som kan søke og øvrige kriterier som skal ligge til grunn for tildelingen etter dette ledd.

§ 8 skal lyde:

§ 8. (tildeling av kvoter vederlagsfritt)

Forurensningsmyndighetene treffer vedtak om hvor mange kvoter som skal tildeles den enkelte kvotepliktige for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012.

For virksomhet igangsatt senest 31. desember 2001, skal kvoter tildeles vederlagsfritt etter § 7 tilsvarende 100 prosent av den kvotepliktiges gjennomsnittlige pro-

sessutslipp og 87 prosent av den kvotepliktiges gjennomsnittlige utslipp fra bruk av energivare i de årene virksomheten har vært i drift i perioden 1. januar 1998 til 31. desember 2001.

For virksomhet som er igangsatt etter 31. desember 2001, og som har hatt utslipp i minst ett kalenderår i perioden 1. januar 2002 til 31. desember 2007, skal kvoter tildeles vederlagsfritt etter § 7 tilsvarende 100 prosent av den kvotepliktiges gjennomsnittlige prosessutslipp og 87 prosent av den kvotepliktiges gjennomsnittlige utslipp fra bruk av energivare i de årene virksomheten har vært i drift i perioden 1. januar 2002 til 31. desember 2007.

For øvrig tildeles virksomheter kvoter vederlagsfritt etter § 7 på grunnlag av følgende normer:

- Produksjon av elektrisk kraft: $Kvoter = (354 \text{ tonn } CO_2/GWh * MW \text{ elektrisk kraft} * 7\,500 \text{ timer} * 0,85) / 1\,000$
- Produksjon av varme: $Kvoter = (180 \text{ tonn } CO_2/GWh * MW \text{ varme} * 7\,500 \text{ timer} * 0,85) / 1\,000$
- Produksjon av kalk: $Kvoter = 0,4258 \text{ tonn } CO_2/tonn \text{ kalkstein} * kapasitet \text{ (tonn kalkstein/timer)} * 7\,500 \text{ timer} * 1$
- Normert driftstid ved andre kraftverk enn høyeffektive kraftvarmeverk er 2 500 timer. Normert driftstid ved reservemaktverk og annen reservekapasitet er 0 timer.
- For ilandføringsterminaler skal relevante formler suppleres med en lastfaktor på 0,55.

Kongen kan i forskrift fastsette ytterligere normer for beregning av den vederlagsfrie tildelingen av kvoter, herunder spesifikke lastfaktorer og driftstider for enkelte bransjer.

Forurensningsmyndighetene skal tildele kvoter for utslipp fra fakkell svarende til det som er sikkerhetsmessig nødvendig.

Dersom utslippene fra virksomhet som nevnt i annet ledd har blitt vesentlig økt som følge av vesentlige endringer av virksomhetens art eller omfang etter 1. januar 2002, men før 28. mars 2008, kan virksomheten få tildelt kvoter vederlagsfritt etter § 7. Vederlagsfrie kvoter tildeles tilsvarende 100 prosent av den kvotepliktiges gjennomsnittlige prosessutslipp og 87 prosent av den kvotepliktiges gjennomsnittlige utslipp fra bruk av energivare i de årene virksomheten har vært i drift i perioden 1. januar 2002 til 31. desember 2007 etter at de vesentlige endringene i art eller omfang fant sted. Dersom de vesentlige endringene i art eller omfang har funnet sted etter 1. januar 2007, kan virksomheten få tildelt kvoter vederlagsfritt etter § 7 på grunnlag av normene som fremgår av fjerde ledd.

Tildelingsvedtaket gjøres betinget av at forurensningsmyndighetene ved den årlige utdelingen av kvoter etter § 9 ikke finner at den kvotepliktige virksomheten er nedlagt og at virksomheten har tillatelse etter forurensningsloven § 11.

§ 9 første ledd annet punktum skal lyde:

Utdelingen av kvoter skjer ved at forurensningsmyndighetene innen 28. februar hvert år underretter Det nors-

ke registeret for klimakvoter om at et angitt antall kvoter skal overføres til den kvotepliktiges konto i registeret.

§ 13 første ledd skal lyde:

Den kvotepliktige skal innen 30. april hvert år overføre et antall kvoter som svarer til virksomhetens rapporteringspliktige utslipp det foregående året, til en nærmere angitt oppgjørskonto i registeret.

II

Loven trer i kraft straks.

Presidenten: Til I §§ 7 og 8 er det sett fram eit forslag, frå Ketil Solvik-Olsen på vegner av Framstegspartiet og Høgre. Forslaget lyder:

«I

I lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) gjøres følgende endringer:

§ 7 (tildeling av kvoter vederlagsfritt for perioden 2008–2012) skal lyde:

Vederlagsfrie kvoter for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012 tildeles etter følgende prinsipper:

Landbasert virksomhet skal tildeles vederlagsfrie kvoter i henhold til § 8 annet ledd tilsvarende 100 pst. av sine prosessutslipp og tilsvarende 87 pst. av sine energiutslipp.

Det settes av en kvotereserve for vederlagsfri tildeling til nye virksomheter. Kongen gir nærmere bestemmelser om størrelsen på denne reserven, hvilke typer virksomheter som kan søke og øvrige kriterier som skal ligge til grunn for tildelingen etter dette ledd.

§ 8 (tildeling av kvoter vederlagsfritt) skal lyde:

Forurensningsmyndighetene treffer vedtak om hvor mange kvoter som skal tildeles den enkelte kvotepliktige for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012.

For tildelingen av kvoter til eksisterende virksomheter for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2012 legges til grunn sist gjeldende kvotegrunnlag som ble vedtatt for den enkelte virksomhet for perioden 1. januar 2005 til 31. desember 2007. Dersom utslippene fra virksomheten har blitt eller med rimelig sikkerhet forventes å bli vesentlig redusert eller økt som følge av vesentlige endringer av virksomhetens art eller omfang, skal dette tillegges betydning ved tildelingen. Ved endringer som medfører økte utslipp kan det ved tildelingen legges vekt på mulighetene, herunder de tekniske og økonomiske mulighetene, for å begrense utslipp av CO₂, særlig ved å ta i bruk de beste tilgjengelige teknikkene.

Tildelingsvedtaket gjøres betinget av at forurensningsmyndighetene ved den årlige utdelingen av kvoter etter § 9 ikke finner at den kvotepliktige virksomheten er nedlagt og at virksomheten har tillatelse etter forurensningsloven § 11.»

Votering:

1. Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen til I §§ 7 og 8 og forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei tilrådinga vedteken med 46 mot 25 røyster. (Voteringsutskrift kl. 17.01.45)
2. Tiltrådinga frå komiteen til I og resten av II blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak:

Dokument nr. 8:3 (2008–2009) – representantlovforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Korsberg, Ketil Solvik-Olsen, Torbjørn Hansen og Ivar Kristiansen om lov om endringer i klimakvoteloven (om vederlagsfrie kvoter) – bifalles ikke.

Presidenten: Presidenten har grunn til å tru at Framstegspartiet og Høgre her vil røyste imot.

Votering:

Tiltrådinga frå komiteen blei vedteken med 46 mot 25 røyster. (Voteringsutskrift kl. 17.02.58)

Sak nr. 3 [17:03:20]

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandla.

Ber nokon om ordet i samsvar med forretningsordenens § 37 a før møtet blir heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 17.04.
